దేవచర్యాన్నా మహాత్మ్యము

వేదాంత గ్రంథాలు

శైవబ్రాహ్మణ మహత్త్వము

రు.

౫ పమ్మి అన్న య్యాచారి గారు బుద్ధవరం
౬ పమ్మి పద్మయ్యాచారి మాధవరం
కల్లూరి అరతయ్యాచారి సోమయ్య
అనుగోజు రామయ్య భైర్నపాడు
కొండమహా దేవయ్యా రావిగూడెము గుత్తి
ఆలేటి హరినారాయణ రావినూతల
పిన్నె వెంకటరామయ్య పొద్దు
[టూరు
ఆసుసూరి శీతయ్యా రామకృష్ణపురం
విశ్వనాథుల కోటయ్యా నిధానపురం
గొంపిచర్ల రాజయ్య గోదాడు
వచ్చవాయి వీరభద్రాచారి కొణిజ
కంపాటి నాగలింగాచారి [ర్ల

గు.

౧ మల్లెల శ్రీరామయ్య
మల్లెల వెంకటరామయ్య
కొత్తా రామయ్య
నాగుబండి రామయ్య వైనేపల్లి
కర్లపాటి సత్యనారాయణ రావిగూ
కోదాడు వెంకటబ్రహ్మం [డెం
చిట్టేల వెట్టెయ్య
రంగు కాంతయ్య గంధశిరి
రామడుగు గుర్వాచారి చింతకాని
చిట్టోజు పుల్లయ్య కొండపల్లి
పమ్మి పుల్లయ్య
కన్నెకంటి బుచ్చయ్యాచారి తిమ్మి
[నీని పాలెం
కన్నెకంటి లచ్చయాచారి
కన్నెకంటి శీతయ్య
రంగు వెంకటనర్సయ్య
జయంతి అప్పయాచారి
రంగు వరదయాచారి

రాజిలక నర్సయాచారి
రాజిలక శీతయాచారి
తాళ్లూరి పుల్లయ్య కొండపల్లి
గోమారపు సుబ్బయ్య పెదమండువ
దెందుకూరి నాగలింగాచారి
దెందుకూరి గురులింగాచారి
అడికొప్పుల కోటయ్య
కొండపర్తి పరిదేశయ్య ముష్టికుంట్ల
కొండపర్తి పర్వతయ్య
మేరు చంద్రయ్య
గొల్లపల్లి పాపయ్య
నంచర్ల అనంతాచారి
ఆలేటి రామకృష్ణయ్య
పమ్మి పాపయ్య మునగాల
పతకముడి సంగయ్య పుట్టకోట
పురిమెళ్ల రంగయ్య
సంచర్ల నర్సయ్యాచారి
విశ్వబ్రాహ్మణులు మొలుకాపురం
సాంపల్లి సుబ్బయ్య అప్పానరశిం
[హాపురం
కాటం లక్ష్మీనర్సయ్య మాధవరం
చవడం రాజన్న
జంగమేశ్వరపురం చన్నమల్లయ్య
కర్లపాటి అప్పయ్య జాలయ్య
కల్లూరి గుర్వయ్య కుమారైశ్వర
కణితి వెంకటనర్సయ్య వల్లభి [మ్మి
పులిపాటి నాగభూషణం మార్కం
పోల్ల నాగమ్మ [డేయు
గాదె క్రిష్ణారెడ్డి బుధవరం
కనకబండి రామచంద్రం
మోతుకూరి లచ్చయ్య గొట్టెల
మోతుకూరి పిచ్చయ్య
నెల్లూరి మల్లయ్య
దండా అనుమయ్య
ఆకం అప్పన్న రావిగూడెం

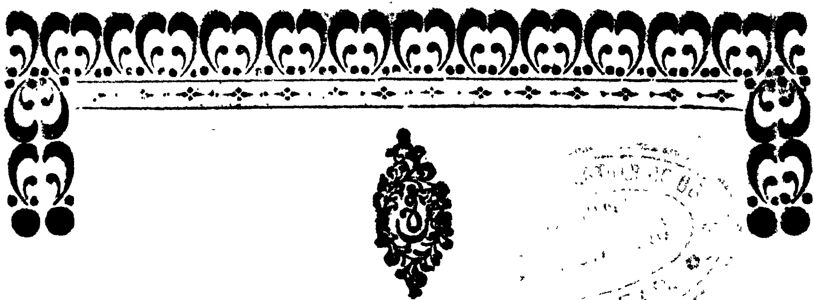
సహాయులు.

ఆకారపు వెంకటరామయ్యా కోడు
[రబండ
కర్లపాటి అప్పయ్యా కమ్మూరుడు వెం
కేసర కోటయ్యా [కటజోగయ్యా
ఆరికట్ల వెంకయ్యా
మల్లెల వెంకయ్యా మాధవరం
మంచినీళ్ల కోటయ్యా
బూర్గుల పర్వతయ్యా యఱ్ఱమాడు
తాటికొండ నర్సయ్యా కోర్కొండం
కంపాటి అప్పయ్యా
అనుమూరి పరమయ్యా పెతపోలు
మల్లెల శ్రీరంగయ్యా
నాగవెల్లి రామరెడ్డి
చిలంచర్ల అప్పయ్యా

రు.

॥ తీగ అప్పన్న
మల్లెల నర్సయ్యా
కాసా అప్పన్న పేటేటి
మేళ్లచెరువు అన్నయ్యా
గోళ్ళ రామయ్యా సురిదేపల్లి
మంగ్లల అప్పడు పైర్న పాడు
నకెరకంటి రామయ్యా
మేళ్లచెర్వు వెట్టెయ్యా
అనుగోజు వీరాచారి నాచేపల్లి
మేడిద పుల్లయ్యా
మునగాల చినకోటయ్యా
అనుగోజు మల్లయ్యా
సత్తికొండ నాగభూషణాచార్
దురిశేటి లక్ష్మినర్సయ్యా గోవిందా
పూడేపల్లి అప్పయ్యా [పురం
అన్నదేవర రామయ్యా వందనం

శివకోటి పర్వతయ్యా
తవుడోజు సుబ్బయ్యా
తోగిటి ముత్తయ్యా
కోటగిరి రామజోగయ్యా పెంటపాడు
అనుగోజు శివలింగం నామారం [ంపి
రావిపడి అప్పయ్యా పల్లిపురం
నరమర్లపూడి రంగయ్యా
మేరే శీతన్న
యఱ్ఱా నర్సయ్యా ఖమ్మం
యఱ్ఱా అలువయ్యా
పాశం క్రిష్ణారెడ్డి
మల్లెంపూడి నారయ్యా బొబ్బిలి
దరిపెల్లి అప్పన్న
వెలిశాల పిచ్చయ్యా
నెల్లూరి వీరయ్యా
వెలిశాల గుర్వయ్యా
కేసర కోటయ్యా మల్లవరం
సుంకర పేరయ్యా
నంబూరి రామయ్యా
యఱ్ఱా అలువయ్యా
బోయిన మద్దిరామన్న
యలగాల అప్పడు
దెందుకూరి వీరభద్రాచారి
రామాపురం చినపిచ్చయ్యా
రామాపురం పెదపిచ్చయ్యా
సాతుచింతల నాగులు
మలిశెట్టి అప్పన్న
[య్యా
వినుకొండ కోటేశ్వర స్వామి
నాగవెల్లి నర్సయ్యా [ల్లి
గుండపనేని లక్ష్మినర్సయ్యా
దరిపెల్లి రామచంద్రుడు

శుభమస్తు.

శ్రీమద్విరా డ్విశ్వకర్మ పరబ్రహ్మణేనమః.

దేవబ్రాహ్మణమహాత్మ్యము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్లో: పంచాననః పంచయుగీ భుజాన్వితః,
ప్రపంచ సృష్టి స్థితి నాశకారణః,
వేదాంత వీథీ విచర న్మహాత్మా,
శ్రీ విశ్వకర్మా పరమేశ్వరో వ్యాత్.

శ్రీమ ద్విరా డ్విశ్వబ్రహ్మ అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండోత్పత్తికారణ విశ్వకర్మ పరాత్పర పాదారవింద జనిత గళిత మిళిత మధురపాన చిత్తసంయుక్త ధీరుండును చతుర్దశభువన వేదవేదాంగ సంశబ్ద శబ్దార్థ విజ్ఞానుండును స్నాన సంధ్యా ద్యనుష్టాన జపతప హోమ నిరతుండును త్వష్టబ్రహ్మ వంశోద్భవుండై శ్రీమద్వజ్రాల నాగలింగయాచార్య పుత్రుండును నగుచంద్ర

యాఖ్యంపు అభ్యుదయ పరంపరాభి వృద్ధిగా జగత్కీర్తిం గాంచు దేవ బ్రాహ్మణ మహాత్మ్యమును నాక గ్రంథము జేయ నిశ్చయించి ఏతద్గ్రంథము రచియించుటకు మనస్సాహ్లాదకరంబుగా జేయ నుపక్రమించితి.

సీ. శ్రీవల్లభుని నివసించెడి వజాలయన్వయ నాగలింగాఖ్య గురుడు,
స్నానసంధ్యాదిక జపతపో హోమముల్ నిత్యముల్ దీర్చుచు నియమ విధిని,
భూతేశుకరుణచే భూరికీర్తి నిబొంది విశ్వంబులో దానువినుతి కెక్కె,
వేదవేదాంగసంవేదియై పరిపూర్ణనిత్యసమాధి వినిష్ఠ జెంది,
ఘనత జెందిన దేశికగ్రామణికిని ననుఁగుపుత్రుడనై పుట్టినట్టి వాఁడ,
తల్లిదండ్రులకును పెద్దలనుగూర్చి ప్రీతిచేత నమస్కార విధులొనర్తు.

గీ. వేదశాస్త్రోపనిషదర్థవిధివిధాన!
జ్ఞానసంసిద్ధియొంతయుబాలకున్న
యొరులఁజూచియాక్షేపించుదులదురెవ్వ
డట్టి కుకవుల నేను నిరాకరింతు.

వ. అనియిట్లు శ్రీవిరాడ్విశ్వకర్మ మహాస్తోత్రంబును పంచబ్రహ్మలస్తోత్రంబును సద్గురు వందనంబును యిష్టదేవతా ప్రస్తుతియు పార్వతీపరమేశ్వర ధ్యానంబును కుకవినిందయు సుకవిస్తుతియును బ్రహ్మాండోత్పత్తికారణ విశ్వబ్రాహ్మణుల వందనంబులుంగావించి ఏనొనరింపంబూనిన దేవబ్రాహ్మణమహాత్మ్యంబను స్వప్రబంధంబునకు నాగరాఖండ స్కాందపురాణాంతర్గతంబగు పార్వతీపరమేశ్వర సంవాదంబు సంక్షేపణంబుగా నుదహరించుటకు విద్యారణ్య భాష్యమును భాగవతంబును శీతారామాంజనేయ సంవాదంబును గురుగీతాసారంబును వృత్తిసరామాయణంబును కఠోపనిషత్తులున్ను గోపాలతా వుపనిషత్తులున్ను మరికొన్ని శ్రుతులున్ను కైవల్య నవనీతమున్ను మరికొన్ని వేదాంత శాస్త్రంబులున్ను సామవేద శ్రుతులున్ను ధ్యానబిందోపనిషత్తులు

న్ను ఖాండవవనదహనమందున్ను భాగాస్వత్యమున్ను అథర్వణవేదములోని ఋక్కులున్ను శ్రీకృష్ణమూర్తి అర్జునునకు భగవద్గీతల జ్ఞానముపదేశించెను. అందు సప్తమాధ్యాయమందున్న అర్థమున్ను మూలస్తంభ ప్రమాణములున్ను శ్రుతిస్మృతీతిహాసాది పురాణములన్నియు గ్రహించి శ్రీమద్విరాడ్విశ్వకర్మ అవతరించుటయున్ను విశ్వకర్మ పంచముఖంబులా నిరూపణయున్ను పంచముఖంబులలో పంచబ్రహ్మలున్ను పంచాక్షరములున్ను పుద్భవించుటయున్ను పంచాక్షరములకు పంచబ్రహ్మలు అధిదేవతలుగా నుండుటయున్ను మనువంశము విరచించుటయున్ను వెనుక మహాయుగములన్నియు పంచబ్రహ్మవంశస్థులయిన విశ్వకర్మలందరు నేలుటయున్ను మనువిశ్వకర్మవంశమందు మయవిశ్వబ్రహ్మ దశావతారములు యెత్తినవృత్తాంతమంతయున్ను త్వష్టబ్రహ్మసరస్వతీ పీఠంబు సృజియించి నిరూపణ గావించుటయున్ను శ్రీమద్విరాడ్విశ్వబ్రహ్మను జీవుండైనవిధంబును చతుర్దశభువనంబులు శ్రీమద్విరాడ్విశ్వకర్మయందు నుండియుండుటయున్ను చతుర్దశమనువుల వృత్తాంతమున్ను స్వాయంభువమను విశ్వకర్మ వంశావళియున్ను వైవస్వతమను విశ్వకర్మవృత్తాంతమున్ను గురుదీక్షావిధియున్ను "బహుశ్రుతి పురాణేషు బహుశాస్త్రమోమత" అనునటుల శ్రుతి స్మృతి యితిహాసాది పురాణములన్నియు పరిశోధించి యఖిల విద్వజ్జనాహ్లాదకరంబుగా నుండునటుల రచించుటకు కంకణం కట్టితిని.

సీ. భూమియాకాశమున భోగిమణి శీతాంశుసందములు బొడమక యున్నయప్పుడె,
గ్రహములు నక్షత్రగణముల వహ్నియు పవనరేఖ సంభవించకయున్న,
బ్రహ్మాదివిష్ణువు సురపతి రుద్ర వసుమిత్రసంఘమావిర్భవించకయున్న,
గిరులువృక్షములు కిన్నరులు సిద్ధులు సాధ్యులుగలుగ నుపించకయున్నయప్పుడె
పాంచరాచరపత్రి భోభువనములు తితియుండగంచనిరాలంబమైయున్నయప్పుడె
దామ్యుడవ్యక్తుడవ్యయుడనగ నాక, నెం ... పరబ్రహ్మవిశ్వకర

వ. అనియిట్లు విరాడ్విశ్వకర్మయని స్వరాడ్విశ్వకర్మయని సాంబ్రాడ్విశ్వకర్మయని విరాట్పురుషుండని నిర్గుణుండని నిష్కళంకుండని నిరాకారుడని నిర్వికల్పుడని నిరంజనుడని నిరామయుడని బ్రహ్మానందస్వరూపకుడని అంతర్వ్యాపకుడని ఆదిమధ్యాంతరహితుడని పంచ భూతాత్మకుడని సర్వవ్యాపకుడని స్వయం ప్రకాశుడని పరాత్పరుడని పరంధాముండని పరమాత్మయని పరమేశ్వరుండని పరబ్రహ్మమని విశ్వం[illegible]ణుండని విశ్వశంభుడని విశ్వాత్మకుండని విశ్వకర్త యని విశ్వభోక్తయని విశ్వమూర్తియని విశ్వేశుడని విశ్వకర్మయని యిట్టిపెక్కు నామంబుల [illegible] యీవిశ్వకర్మ అవతరించుట.

సీ. అమ్మహావిశ్వబ్రహ్మంబు మహాయుగయుగయుగమ్ములకు సత్యోత్పన్నయుగ,
మవతరించుచును దానైదుముఖంబుల పంచతత్త్వంబుల బ్రకృతియగుచు,
ముందు సద్యోజాత ముఖమున మనువును వామదేవంబున మయుండు,
రమణ నఘోరముఖము నత్వష్టృబ్రహ్మ తత్పురుషముఖమ్మున దనరు శిల్పి,

గీ. వెలుగునీశానముఖత విశ్వజ్ఞబ్రహ్మ
గలిగె వీరలు పంచముఖమ్ములందు
పంచబ్రహ్మలు పంచాధిపతులునైరి
వినుము మనువంశభవుడ మహీస్థలమున.

గీ. భుజములందు విష్ణువూనియుద్భవమయ్యె, హృదయమందు పు[illegible]
పదములందు బుట్టె పాకశాసనుడును విశ్వకర్మ జేసె విమల దేవ.

వ. అనియిటుల శాస్త్రదృష్టాంతరములు ఆలోచించగా. నందసీరణ, అనంత అమృత, అద్భుతతమంథా, తారక, అ[illegible]జ, [illegible], అన్యోన్య, అలంకృత, [illegible]వ, పరాభవ, సకలధర్మ, సకలస్వరూప. కృతయుగ, త్రేతాయుగ, ద్వాపరయుగ, కలియుగంబులు నాల్గు యుగంబులు, యివియున్న [illegible]

విరాట్పురుషుని మిదిరాయై వచించెను పురుషునందు నందసీరణయను ప్రథమ మహాయుగంబున శ్రీ విశ్వకర్మ యయిదుముఖంబులచే అవతరించెను. ఆపంచముఖంబు లెట్టివనిన.

శృతిః. సద్యోజాత వామదేవ, అఘోరతత్పురుష, ఈశాన. యను పంచముఖంబులు.

శ్లో॥ మనుంపూర్వముఖంచైవా। మయానాం దక్షణాముఖం। త్వష్టా పశ్చముఖంచైవ। శిల్పికోత్తరముఖంభవేత్। హిరణ్యాపూర్ధ్వగాముఖంచైవ । ఏవజన్మక్రమాక్రమాత్॥

తా. యీవిశ్వకర్మ సద్యోజాతముఖము యనే తూర్పుముఖముయందు మనువిశ్వకర్మ వుద్భవించెను, వామదేవముఖముయనె దక్షణముఖమందు మయవిశ్వబ్రహ్మ వుద్భవించెను. అఘోరముఖముయనె పశ్చమముఖముయందు త్వష్టవిశ్వకర్మ వుద్భవించెను. తత్పురుషముఖముయనె వుత్తరముఖముయందు శిల్పి బ్రహ్మవుద్భవించెను యీశాన్యముఖముయనె వూర్ధ్వముఖముయందు విశ్వబ్రహ్మవుద్భవించెను, యీ మను మయ త్వష్ట శిల్పి విశ్వజ్ఞులకును నైదు గోత్రంబులుగలవు.

శ్లో॥ సానగో మనూనామాశ్చ । సనాతనామయస్తథా। అభువనసంచత్వష్టాచ। శిల్పిప్రత్నసమేవచ। సుపర్ణసవిశ్వజ్ఞాచ। పంచబ్రహ్మమయంజగత్॥

మను విశ్వబ్రహ్మ ఋగ్వేదపారాయణంబును ఆదిశక్తియను భార్యయును సానగగోత్రంబును రుక్శాఖయును అశ్వలాయన సూత్రంబును సద్యోజాతప్రవరయు కాలమేఘవాహనంబును ఏకాక్షరీ మంత్రజపంబును నీమయ విశ్వకర్మకు యజుర్వేదపారాయణంబును యిచ్ఛాశక్తియును భార్యయును, సనాతనయను గోత్రంబును యజుర్వేదశాఖయూ ఆపస్తంభ సూత్రంబును వామదేవప్రవరయు ఉత్తాలద్రోణమేఘవాహనంబును చతురక్షరీ మంత్రజపంబును; మరియు నీత్వష్టబ్రహ్మకు సామవేదపారాయణంబును అభువనస

గోత్రంబును క్రియాశక్తియను భార్యయును కాత్యాయనసూత్రంబును అఘోర ప్రవరయు మహానీలమేఘ వాహనంబును అయిదువర్ణములుగల మంత్రజపంబును, మరియు శిల్పిబ్రహ్మకు అథర్వణవేద పారాయణంబును జ్ఞానశక్తియను భార్యయును ప్రత్నసగోత్రంబును అథర్వణవేదశాఖయును రౌప్యాయన సూత్రంబును తత్పురుషప్రవరయు కుంభమేఘవాహనంబును ఆరువర్ణములు గల మంత్రజపంబును, మరియు విశ్వజ్ఞబ్రహ్మకు ప్రణవవేదపారాయణంబును పరాశక్తియను భార్యయును ఓంకారశాఖయు ఈశానప్రవరయు బోధాయన సూత్రంబును వాయుమేఘవాహనంబును, తొమ్మిదివర్ణములుగల మంత్రజపంబును యొక్కొక్క తెలుపగల పంచయజ్ఞంబులం సృజియించెను సవిస్తారంబనిన.

శ్లో॥ మనూనాం బ్రహ్మయజ్ఞంచ మయానాం దేవయజ్ఞకం త్వష్టామానుషయజ్ఞంచ శిల్పినాంపితృయజ్ఞకం। విశ్వజ్ఞా భూతయజ్ఞంచ పంచయజ్ఞ ప్రకీర్తితా॥

బ్రహ్మయజ్ఞము మనువిశ్వకర్మదనిన్ని దేవతలు చేయుయజ్ఞము మయ విశ్వబ్రహ్మదనిన్ని మానవులు చేయుయజ్ఞము త్వష్టవిశ్వకర్మదనిన్ని పితృయజ్ఞము శిల్పిబ్రహ్మదనిన్ని భూతయజ్ఞము విశ్వజ్ఞబ్రహ్మదనిన్ని యీలాగున చెప్పబడియున్నది గాన యింకా శ్రుతి సమ్మతముగా వినుపించెద వినుమా.

శ్లో॥ పాఠో హోమశ్చాతిథీనాం సపర్యాతర్పణంబలిః ఏతేపంచమహాయజ్ఞా బ్రహ్మయజ్ఞాది నామకః॥

వేదపాఠము వైశ్వదేవాది హోమము అతిథిపూజా పితృతర్పణము భూతబలి అనునీఅయిదున్ను పంచ మహాయజ్ఞము లనంబడును.

శ్రు॥ పాఠాధ్యాయస్య యజన బ్రహ్మయజ్ఞస్తుతర్పణం। హోమోదైవో బలిర్భౌతో నృయజ్ఞో తిథిపూజనమితిస్మృతః॥

తా॥ వేదపాఠము బ్రహ్మయజ్ఞము హోమము దేవయజ్ఞము అతిథిపూజ మనుష్యయజ్ఞము పితృతర్పణము పితృయజ్ఞము భూతబలి భూతయజ్ఞములనంబడును.

శ్రు. యజ్ఞేనయజ్ఞ మయజంతదేవాః.

అని యున్నదిగనుక యజ్ఞకర్త మయవిశ్వబ్రహ్మయని శ్రుతి సమ్మతముగా తెలియజెప్పుచున్నాను వినుమా.

శ్రు. యత్పూజితం మయా దేవా పరిపూర్ణం తదస్తుతే. అనియున్నది గనుక శుద్ధపుణ్యాహవాచనముజేయు సమయంబున మంత్రతంత్ర భక్తిక్రియలలో రమదలోభమైనా ఆమయవిశ్వబ్రహ్మ పరిహరించగలడనిమిక్కిలిసత్యము చేయుదురుగాని. యింకా భాగవతము చతుర్థస్కంధములో చెప్పియున్న పుట ౧౦౦ ౧౩ పంక్తిన చెప్పియున్నది.

సర్వసౌఖ్యంబులు ప్రాప్తించు లోకపాలకు లగువారు సర్వేశ్వరునికొరకు బలిప్రదానంబులు చేయుదురు సమస్తలోకదేవతా యజ్ఞాది సంగ్రహుండు వేదమయుండు ద్రవ్యమయుండు తపోమయుండునగు నారాయణుని విచిత్రంబులయిన యజ్ఞంబులచేత యజనంబుచేసిన నీకు భయంబగు మోక్షంబు గలుగుగావున నీరాజ్యంబున సుఖంబుసేయుమని యాజ్ఞాపింపుము నీదేశ్యంబున చేయించబడిన యజ్ఞంబులచేత హరికళాయుక్తంబులగు దేవగణంబులు శిష్టంబులయి తుష్టంబులగుచు భవదీయ వాంచితార్థంబు లిచ్చుగావున దేవతా తిరస్కారంబు యుక్తంబుగాదు వేదచోదితంబులగు ధర్మంబులం గానుస్తుండవు గమ్మనివేనుండిట్లనిరి.

అని యున్నదిగనుక యజ్ఞాది సంగ్రహుండని ద్రవ్యమయుడు వేదమయుడు తపోమయుడు దేవమయుండని యిట్టినామములు ఆమయవిశ్వబ్రహ్మమునకే చెల్లునుగనుక ఆమయవిశ్వబ్రహ్మనె యజ్ఞాధిష్టానదేవతగా [illegible]

ముప్పదిమూడుకోట్ల దేవతలందరున్ను యజ్ఞయాగాది హోమములు జేయుచుంది గనుక యజ్ఞాధిదేవుండగు మయవిశ్వబ్రహ్మ యని నిశ్చయ దృఢీకృతముగా తెలియబడుచున్నది.

శ్రీమద్విశ్వకర్మా ఓం	సద్యోజాత ముఖము	వామదేవ ముఖము	అఘోర ముఖము	తత్పురుష ముఖము	ఈశాన ముఖము
పంచబ్రహ్మలు పంచాక్షరి ఓం	మనువిశ్వకర్మ న	మయవిశ్వకర్మ మః	త్వష్టవిశ్వకర్మ శి	శిల్పివిశ్వకర్మ వా	విశ్వజ్ఞబ్రహ్మ యః
పంచశక్తులు	ఆదిశక్తి	ఇచ్ఛాశక్తి	క్రియాశక్తి	జ్ఞానశక్తి	పరాశక్తి
పంచకళలు	నివృత్తి	ప్రతిష్ట	విద్యా	శాంత	శాంత్యతీతం
పంచభూతములు	పృథివి	జలము	అగ్ని	వాయువ	ఆకాశము
పంచగోత్రములు	సానగ	సనాతన	అభువనస	ప్రత్నస	సుపర్ణస
పంచయజ్ఞములు	బ్రహ్మయజ్ఞము	దేవయజ్ఞము	మానశయజ్ఞము	పిత్రయజ్ఞము	భూతయజ్ఞము

దేవబ్రాహ్మణమహాత్మ్యము.

వీటిలో అకారాదిషోడశస్వరములును జీవాక్షరములును యకారాదిదశాక్షరములును ప్రాణమాతృకాద్బీజాక్షరములును, ఔటచేత వీనిత్రోయగాత కిట్టిన యిరువదియైదువర్ణములును యిరువదియైదు తత్వములును సకలమయపాదులును నిర్ణయించియుండుటచేతఁ వీనికి పంచభూతబీజప్రకారముగా పంచీకరణవ్రాయబడుచున్నది గాన దివారాత్రిజరుగు తిథివార నక్షత్రయోగకరణ పంచాంగమను పంచకర్తలుగా శృతిస్మృతి నాగరాఖండమందుండు శ్లోకార్థరీతిగా తెలియజెప్పుచున్నాను నిదితేటగా నీమనస్సు సంశయముదీర దృఢీకృతముగా వినుమని యిట్లనియె.

శ్లో॥ తిథిరూపమను ప్రోక్తం । వారంచమయసంభవం । నక్షత్రంత్వష్టరూపంచ । శిల్పియోగతథైవచ । విశ్వజ్ఞాకరణంచైవ । పంచాంగ మధిదేవతా॥

సీ. మాసమతిథులకు మనుబ్రహ్మకర్తయయి సప్తమవారంబుమయుడుకర్త
నక్షత్రమునకు తాత్వష్టబ్రహ్మయుకర్త యోగమునకు శిల్పిబ్రహ్మకర్త
కరణంబునకుతాను విశ్వజ్ఞ బ్రహ్మయు అధిపతులైవీరు పృధివియందు
తిథివారనక్షత్రయోగకరణంబులు పంచబ్రహ్మలెకాని వేరులేదు
గానవీరలుపంచాంగమూర్తిఁవరుల, దూషణలుజేయుదుర్జనగాథగావుండు
నిట్టివారికి మోక్షంబుగలుగరాదు. నిదియెపంచాక్షరియంద్రునిశ్చయముగా.

శ్రీమద్విరాడ్విశ్వకర్మ అగ్రకుమారుండయినమను విశ్వబ్రహ్మయున్న మయవిశ్వబ్రహ్మయున్న త్వష్టవిశ్వబ్రహ్మయున్న శిల్పి విశ్వబ్రహ్మయున్న విశ్వజ్ఞ విశ్వబ్రహ్మయున్న వీరుఅయిదుగురున్న విశ్వకర్మాగ్రనందనులై విశ్వరక్షకులైవుండిరి,

శృతి॥ పంచమహాబ్రహ్మోభ్యో అఖిలంజగత్సు, అనియున్నదిగనుక జీవాత్మబరుండరైనసర్వమయుండుతనమాయచేత విశ్వంబుసృజింపగోరినట్టు సత్త

మేస్తృరథము ప్రథమములో జెప్పియున్నదిగాన. యీపంచబ్రహ్మలు ప్రపంచకము సృజియింపబడిరి, అదియెట్టిదనిన.

శ్లో॥ విశ్వకర్మా సదానందో పంచాస్యోమేరునిర్మితాః । పంచబ్రహ్మాధిరూపస్య । మల్లికాంబరవాహన । మైత్రావరుణాభిద్వేషో । ధృవపాలో జగద్గురుః । శంభుసాక్షీ పంచవేదితధాతస్య ముఖోద్భవ । మనుర్మయాచత్వష్టాశిల్పి విశ్వజ్ఞమూర్తయే । కంసాలో శ్రీహరేనామ బ్రాహ్మణోహరికేతనః॥

తా. విశ్వకర్మసదానందుడనిన్ని పంచబ్రహ్మలు మహామేరునిర్మితులనిన్ని మల్లికాంబరవాహనులనిన్ని శంభుసాక్షిగా పంచపాలకులనిన్ని యీపంచపాలకులు దేవతావివాహమందుగాని బ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్య వివాహోపనయనకాలమందుగాని పంచబ్రహ్మల ఆవాహన ప్రత్యామ్నాయము పంచపాలకులనిర్మించి ధాన్యసమేతముగానుంచి పంచవృక్షములుగా పూజించుచున్నారు గనుక యీపంచపాలకులనే పంచవృక్షములు పంచబ్రహ్మలుగా నెరుంగుము.

శృతిః॥ పంచశీర్షేణ వుపనయనేవినియోగః, దయివగాయిత్రిఛందః, అనగా మనుమయత్వష్టశిల్పి విశ్వజ్ఞలనెడుగురు విశ్వబ్రాహ్మణుల ప్రత్యామ్నాయము వుపనయనకాలమందు పంచశిఖలుగా బ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్యులు తమయొక్క శిరసాధరించుకొని శిఖాయజ్ఞోపవీతంబులధరించబడిరి.

శృతిః॥ ఆపోర్భపనా స్వరమితి, రిత్రోవిశ్వకర్మా, యజ్ఞధాతా, విధాతా, పరమచంద్రికా, బ్రహ్మప్రతిష్టాత్తు, యజ్ఞోపవీతం పరమంపవిత్రం ప్రాజాపతేర్యత్సహజం, పురస్తాత్తు, ఆయుష్యమగ్రియం, ప్రతిముంచశుభ్రం యజ్ఞోపవీతం బలమస్తుతేజాః, అనగా, ప్రస్తుతము.

శృతిః॥ ఆపోర్భవనా స్వరమితి.

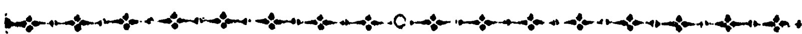
అనేశృతిసాంగము జెప్పజాలక మధ్యనుంచి యజ్ఞోపవీతం పరమంపవిత్రం అనితమయిష్టప్రకారం జేయుచున్నారు. అదియెందువల్లనంటె, విశ్వ

కర్మోపనిషత్తులున్ను శృతిస్మృతియితిహాసములున్ను అనాదిసమునుంచి నున్న శృతులభేదించి తమసూత్రము మధ్యకాలమునుంచి జెప్పుకొనుచున్నారు. గనుక కంసాలో శ్రీహరేనామ అన్నందుకు కం అనగా ఆకాశమునకు అర్థము కం అనగా వుదకమునకర్థము ఆకాశము అనవిష్ణుపదమునకు అర్థము, విష్ణుపదమనగాయవ్వరనిన.

శ్లో॥ మనుశ్చయీశ్వరోనామ । విష్ణునామమయస్తథా । బ్రహ్మనామభవేత్వష్టా । శిల్పిమాహేశనామచ । తక్షోపసూర్యనామశ్చాత్ । విశ్వకర్మాగనందన॥

మనువిశ్వబ్రహ్మకళరుద్రుడనిన్ని మయువిశ్వబ్రహ్మకళ విష్ణువనిన్ని త్వష్ట విశ్వబ్రహ్మకళ చతుర్ముఖబ్రహ్మనిన్ని శిల్పివిశ్వబ్రహ్మకళ దేవేంద్రుడనిన్ని విశ్వబ్రహ్మకళసూర్యుడనిన్ని శాస్త్రములు బలుకుచున్నవిగనుక కంసాలఅను అర్థమునకు మయవిశ్వబ్రహ్మయును విష్ణుపదమె ఆకాశము సాలఅనగా బ్రంహ్మండమునకు అర్థము శాస్త్రదృష్టాంతరములు తెలియబడుచున్నవి గనుకవోయి సద్గుణశ్రేష్ఠానీ మనస్సు ననిశ్చలభక్తిగలిగి వినుమనితద్వృత్తాంతమంతయు దెల్పితి యిందువలన కంసాలో శ్రీహరేనామ బ్రాహ్మణోహరికేతనః అనియున్నందుకు......సప్తమస్కంధము ౪ ...౫ అని మరియు నాహారనిద్రలుమాని చిత్తంబులుపరాయత్తంబులుగానీక సమహితబద్ధులయి భగవంతుండును మహాపురుషుండునునైన మహాత్ముండును విశుద్ధజ్ఞానానందమయుడునునయిన హృషీకేశునకు నమస్కరించుచున్నయెడ మేఘసమగంభీరనినదంబు నదిశలుమ్రోయించుచు సాధులకభయంబు గావించుచుదృశ్యమానుండును గాక పరమేశ్వరుండయిన శ్రీహరియిట్లనియె గనుక మయవిశ్వబ్రహ్మయును శ్రీహరినామమె బ్రాహ్మణోహరికేతనః అనియున్నదిగనుక, మయవిశ్వబ్రహ్మయను శ్రీహరిని బ్రహ్మక్షత్రియవైశ్య శూద్రులున్ను శ్రీహరికీర్తన జేయుచున్నారు. నో

ముగ్యో తమా.

శృతి॥ దేవదేవమహాదేవా విశ్వకర్మా జగద్గురుః విశ్వకర్మసుతానాంచ విశ్వలోకాదిపాలనః.

సీ. విశ్వకర్మకొమరులౌ మనువాగ్రజుండేలె శతకోటిభూమియౌ శంఖములను
మయబ్రహ్మయునేలె శతకోటిభూమియౌ సమభాగమునతాను శంఖములను
త్వష్టబ్రహ్మయునేలె శతకోటిభూమియౌ ఆచార్యనధికుడై శంఖంబులెల్ల
శిల్పిబ్రహ్మయునేలె శతకోటిభూమియౌ వైభవంబునశంఖంబులెల్ల
యిటులనేలెనువిశ్వజ్ఞ నూరుకోట్లు, శంఖలేకను శంఖంబునేలెనతడు
విశ్వకర్మయుకొమరులు విశ్వమంతా, నేలెపంచాశత్కోటిభూమండలంబు.

యీవరుసను పంచబ్రహ్మలు పంచాశత్కోటిభూమండలంబు నేలుచున్న సమయంబున విశ్వకర్మాగ్ర కొమారుండయిన మను విశ్వబ్రహ్మ చతుర్దశమనువులను సృజియించెను. వారలెవ్వరనిన, స్వాయంభువమనువు స్వారోచిషమనువు ఉత్తమమనువు తామసమనువు రయివతమనువు చాక్షుసమనువు వైవస్వతమనువు దక్షసావర్ణికమనువు సూర్యసావర్ణికమనువు బ్రహ్మసావర్ణికమనువు రుద్రసావర్ణికమనువు ధర్మసావర్ణికమనువు రౌవ్యమనువు యింద్రసావర్ణికమనువు.

యీపదునలుగురు మనువిశ్వకర్మలు విశ్వకర్మసద్యోజాత ముఖోద్భవుండగు మను విశ్వకర్మకొమార్కుయనే తెలియబడుచున్నది. గనుక, భాగవతమందు యీపదు నలుగురు మనువులవృత్తాంతము చతుర్ముఖబ్రహ్మసంతతియని సంస్కృతార్ధముగా వుండబడినటువంటి స్వాయంభువునిసంతతియనిన్ని చెప్పబడియున్నది, అనగాస్వాయంభువుండు కేవలం విరాడ్విశ్వకర్మయనె తెలియబడుచున్నదిగదా.

శృతిః॥ స్వయంభో విశ్వకర్మణః.

అనియున్నదిగనుక మనువులను కొమార్లుయనిచెప్పుటకు శాస్త్రవిరుద్ధము గానున్నదిగనుక యీపదునాల్గు మనువులు చతుర్ముఖబ్రహ్మసంతతియని చెప్పు

టకు శాస్త్రసమ్మతము గానేరదుకాబట్టి యీమనువులందరున్నూ మనువిశ్వకర్మసంతతియనే తాత్పర్యము.

చతుర్దశమనువిశ్వకర్మలకు చతుర్దశవేదములవివరణచక్రము.

ఓం విశ్వాడ్విశ్వకర్మసద్యోజాతముఖోద్భవుఁడైనమనుబ్రహ్మ	యీమను విశ్వబ్రహ్మ ఆదిశక్తిసుపుత్రా చతుర్విద్యలు	స్వాయంభువమనువిశ్వకర్మఋగ్వేద పారాయణము	స్వారోచిషమను విశ్వకర్మయజుర్వేదము
ఉత్తమమను విశ్వకర్మ సామవేదము	తామసమను విశ్వకర్మ అథర్వణవేదము	రైవతమనువిశ్వకర్మశిక్షయు	చాక్షుసమను విశ్వకర్మవ్యాకరణము
వైవస్వతమను విశ్వకర్మఛందస్సు	సూర్యసావర్ణికమనువిశ్వకర్మనిరుక్తము	దక్షసావర్ణిమనువిశ్వకర్మజ్యోతిష్యము	బ్రహ్మసావర్ణికమనువిశ్వకర్మశిల్పశాస్త్రము
రుద్రసావర్ణికమనువిశ్వకర్మమీమాంసశాస్త్రము	ధర్మసావర్ణికమనువిశ్వకర్మన్యాయశాస్త్రము	రౌచ్యమనువిశ్వకర్మపురాణశాస్త్రము	యింద్రసావర్ణికమనువిశ్వకర్మధర్మశాస్త్రము

యీపదునలుగురు మనువిశ్వకర్మలను గూర్చి వక్రనతియును చేయుచున్నారు అదియెట్టిదనిన యిందుకుశ్రుతి సమ్మతముగా చెప్పుచున్నాను వినుమని యిట్లనెను॥

శ్రుతి॥ కిమనంతమితి, ఉత్పత్తి, వినాశ, రహిత, మనంత, సర్వోపాధివినిర్ముక్త, మృద్వికారేషు, మృత్స్వివ, స్వర్ణవికారేషు. స్వర్ణమివ,తం

తువికారేషు. తంతురివ. అవ్యక్తాది, సృష్టిప్రపంచేషు, వ్యాప్య. పూర్ణమవి నాశిచైతన్యం, మనంతం॥

అక్షరం వ్యాపదం రూపం, మాద్యంశం,. విశ్వకర్మణః॥

అనంతవ్రతము అని సర్వలోకులున్ను జేయుచున్నారు యీభూలోకమందు నదులయందున్ను లేక తటాకములయందున్ను లేక దేవాలయములయందున్ను మరిన్ని వనాంతరములయందున్ను జేయుచున్నారు యీమను విశ్వబ్రహ్మసంతతియైన చతుర్దశమను విశ్వకర్మలకు ప్రత్యామ్నాయము పదునాల్గుముళ్ళుగల పట్టుతోరములున్ను పదునాల్గు పోకచక్కలున్ను అనంతుడనే నామముగల రెండు దర్భలున్ను మనువిశ్వకర్మకు ప్రత్యామ్నాయము కలశమున్ను యీ మనువిశ్వకర్మతండ్రియైన అనంతుడు యీవిశ్వకర్మకు అనంతనామములు గనుక అనంతపద్మనాభ వ్రతమని దేవతలున్ను ఋష్యాదులున్ను యీ కలియుగంబున బ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్య శూద్రులున్ను జేయుచున్నారు వోయిసుగుణశ్రేష్టా శాస్త్రదృష్టాంతరములు శోధించగా వేదశృతి పురాణేతిహాసములవల్లను తెలియబడుచున్నవి.॥

స్వామీ చక్కల దొరనామధేయా యీవ్రతము అనంతపద్మనాభుడని వాసుదేవుడని అచ్యుతుండని శ్రీకృష్ణుండని సనాతనుండని, ఉపేంద్రుండని, విష్ణువని, గోవిందుండని, చెప్పుచున్నారుగాని విశ్వకర్మ యనియవ్వరున్ను చెప్పజాలరు గదా యీసందేహమేమి॥

వోయిసుగుణశ్రేష్టా విను పించెద॥

ఉ॥ ఎక్కడనున్నవాడు జగదీశ్వరుడాత్మమయుండు మాధవుం
డెక్కడికేగి శాంతులు మునీశులు భిక్షులు రారు క్రమ్మరం
దిక్కులు నెల్లనెక్కడతుదిం జనగిక్కగునట్టిదిక్కు...
...మొక్కెదవే...సమ్యక్...వహించి మదీయ రక్షకం॥

మయవిశ్వబ్రహ్మయైన మాధవుండైన ఆత్మమయుండైన శ్రీహరి అనేక నామముల చే తప్రకాశించుచుండెను.

శ్రీకృష్ణో కమలనాభో హాసు దేవో సనాతనః॥

సనాతనామయ స్తథా, విష్ణునామమయ స్తథా॥

శృతి॥ శ్రీకృష్ణో కమలనాభో హాసు దేవో సనాతనః॥

అని సహస్రనామములోయందు ప్రఖ్యాతిగా జెప్పియున్న దే సనాతను డనగా మయవిశ్వబ్రహ్మయాను యీమయవిశ్వబ్రహ్మ విష్ణుమూర్తి ఇతనే శ్రీకృష్ణుడు యీకృష్ణుడె విశ్వకర్మ।

శ్లో॥ దేవయక్షమనుష్యానాం రాక్షసానాంస హాసుఖిః। క్షుత్పిపాసాభివృత్యర్థం భవేయుబ్రంహ్మణోముఖాత్తు। సనాతనోమయందేవంకశలో నిర్మితంపురా॥ హలాదినాంతుకర్తవ్యం మదిరాణాంవిశేషితః। స్యందనానాం నానిక్రియలోపపురుషంసహః॥ దైవర్నా మనుష్యాణాం లోష్యేకర్తవ్యం। జగ్ఫ్యహివిభా దభాతివా-మసంచారవిమానాంశుభనాకః॥ సనాతనోస్వయంవిష్ణువిష్ణుదేవోసనాతనః। మయాసనాతనోవిక్యాతప్రాయసర్వసనాతనః॥సనాతనో జగత్ కర్త సనాతనోజగధితః। సనాతనోజగద్రక్ష - జగత్పోషసనాతనః॥ సనాతనోమయోర్నామ మయమాయోప్రకీర్తితా। మయోజగన్మయంలో కేవక్షుత్రెప్రాణకృతనై॥ స్వరంత్యజ్ఞాఫలంస్యాలాం మయంసర్వసనాతనః। ధరంతీ సర్వరూపాణి- నిమిత్తందుష్టనిగ్రః॥

మూలస్తంభ శ్లోకానురీతిగా జెప్పబడియున్నది. గనుక విష్ణువైనమయవిశ్వబ్రహ్మమహాత్తును నెంచశక్యముగానేరదు॥

గీ॥ అవ్యయుండవనంతుండవత్యుండ వాదిమధ్యాంత సూన్యుండవఖిలధృతిని
నిఖిలమందెల్ల వర్తింతువీవుదిగివి నిఖిలమెల్లను నీయందెనెగడుకృష్ణా॥

అని యీప్రకారముగా జెప్పియున్నది గనుక యిట్టినామములను స్మరించెసామర్థ్యతేవున్నది గాని విరాడ్విశ్వకర్మ యనేనామమును స్మరించుటకుసామర్థ్యతచాలనేరదు అదియెందువల్లనంటె ముందుయుగమహాత్యములో తెలియబడుచున్నది. అనంతనామములు గనుక అనంతపద్మనాభ వ్రతమునేజేయుచుండిరి. స్వామీ యికొక్కసందయంబుదోచుచున్నది. యీఅనంతుడు శ్రీమద్విరాడ్విశ్వకర్మయైనమనువిశ్వకర్మ కులశమనిన్ని జెప్పియుండియుక్రూడ మయవిశ్వబ్రహ్మయని జెప్పుటకు కారణంబేమి? యిదినాకుసందేహముగానున్నది? తెల్పుమని విన్నవించితివి? వోయి సుస్థిరతేజోనిధి నీవు గొప్పసందయంబును నడిగితివి. వినుపించెదను వినుము॥ యీ మయవిశ్వబ్రహ్మయగు శ్రీవిష్ణుమూర్తి రామావతారమునెత్తి మనువిశ్వబ్రహ్మవంశమందుద్భవించెను అట్టిసమయంబు నవిష్ణుమూర్తియైన శ్రీరామమూర్తిని మయవిశ్వబ్రహ్మయనుటకు యేసందియంబును లేదు।

సీ॥ మనువుల నడవళ్ళుమర్యాదలనువింటి మనువంతరంబునమాధవుండు॥
ఆమనువిశ్వబ్రహ్మమునందె మాధవుండయిన శ్రీవిష్ణుమూర్తి రామావతారమెత్తెను

క॥ బహుమాయుడైన మయుచె। విహితంబగు హరునిజయము విఖ్యాతజయా
వహముగనీభగవంతుడు। మహితాత్ముడు మున్నొనర్చె మనుజవరేణ్యా॥

గనుక యీ మయవిశ్వబ్రహ్మ బహుమాయకుడట అనగా అనేకమైనమాయలుగలవాడు యీ మయవిశ్వబ్రహ్మయని భాగవతార్థమందు నిశ్చయదృఢీకృతముగా జెప్పబడుతున్నదే॥

సీ॥ కల్పాంతమున నంధకారసంభృతమైన జగమునెవ్వడుదన స్వప్రకాశ
మున వెలిగించుచు మూడుఖండగుల రజస్సత్వతమో గుణరహితుడగుచు

గల్పించురక్షించుగడపటబ్రహరించు నెవ్వడాధ్యుడు సర్వహేతువగుచు శోభితుండైస్వయంజ్యోతిరై యొక్కటవిలసిల్లునెవ్వడు విబుధమెరశి సమయమైనట్టిమాన సత్రాణవిబుధీంద్రయంబులతోడ నెవ్వడలఘుమహిమ నడరునట్టిసచ్చిదానందమయునకు మహితభక్తినేనమస్కరింతు॥

అని యిటుల ప్రహలాదుండూ సచ్చిదానందమయ విశ్వబ్రహ్మమైన శ్రీహరినిగురించి అనేక స్తోత్యంబుచేశి నందువలన అతనికి ఆదేవమయ విశ్వబ్రహ్మమైన శ్రీహరిప్రత్యక్షమయి ప్రహలాదుండైన బాలుని భక్తిమెచ్చి యాబాలునకు వైకుంఠసంప్రాప్తియిచ్చెను గాన॥

వోయిసుగుణోత్తమా మనువిశ్వబ్రహ్మ అగ్రకొమారుడయిన స్వాయంభువమను విశ్వకర్మవంశావళిటూకి వివరించుచున్నాను వినుమనియిట్లనియె॥

భాగవతము పంచమస్కంధము ప్రథమాశ్వాసము.

గీ॥ సత్యసంధుడైన స్వాయంభువుండను మనువుబ్రహ్మచేతమన్ననదనగ
నందియంశనారదాను మతంబునదనదనుతుని రాజ్యమునను నిల్పి॥

తా॥ సత్యసంధుడయినటువంటి స్వాయంభువమను విశ్వకర్మను తండ్రియైనమను విశ్వబ్రహ్మమన్ననజేసి పంచవేదశ్రుతిస్మృతేతిహాసాది కావ్యతర్క వ్యాకరణ మీమాంసశాస్త్రంబులను జెప్పించి విలువిద్యలను నేర్పుగాజెప్పించి ఆతనికిరాజ్యపట్టాభిషేకంబు జేశితనరాజ్యంబునిల్పి॥

యిట్లు స్వాయంభువమనువు భూపరిపాలనంబునకు ప్రియవ్రతునికిపట్టంబుగట్టి విషమంబులగు విషయంబులను విషసముద్రాశవిముక్తుండై వనంబునకు జనియెనంత.

ఇట్లుప్రియవ్రతుండు రాజ్యంబుజేయుచు విశ్వకర్మప్రజాపతి పుత్రియగు బహిష్మతియగుదాని పత్నిగాబడసెను యాసతివలన శీలవృత్తగుణరూపవ

ర్యంధైర్యంబులం దనకు యాఘ్నీధ్రైర్యజిహ్వ యజ్ఞబాహుమహావీరహిరణ్యరేతోఘృత పృష్టసవనమేధాతిథివీతిహోత్రకవియన నామంబులు గలపుత్రసశకంబు నూర్జస్వతియను నొకకన్యకం గాంచె నందుకవిమహావీరసవనులు ముగ్గురు బాలకులయ్యు నూర్ధ్వరేతస్కులై బ్రహ్మవిద్యానిష్ఠాత్ములై యుపశమశీలురగుచుం బరమరహస్య యోగంబాశ్రయించు సర్వజీవనికాయావాసుడు భవభీతశరణ్యుండు సర్వాంతర్యామియు భగవంతుండునగు వాసుదేవుచరణారవింద విరతస్మరణా విగళిత పరమభక్తియోగానుభావంబునవిశోధితాంతః కరణులగుచు నశ్వాత్మతాదాత్మ్యంబు బొందిరంత ॥

యీస్వాయంభువ మనువిశ్వకర్మ ఏకాదశఅర్బుదంబులు రాజ్యంబుపరిపాలన జేసినదృష్టాంతరము నః అగుపడుతూవున్నది.

యీస్వాయంభువమను విశ్వకర్మ కొమార్తెయగు నూర్జస్వతి నొకకన్యకను భార్గవునకునిచ్చెను యీభార్గవునకు నూర్జస్వతియందు దేవయానయను కన్యకారత్నంబు జన్మించెను యీదేవయానయను కన్యకను యయాతిరాజు కొనంగెను యీస్వాయంభువమను విశ్వకర్మకొమాళ్ళు పదుగురునకు నొకొక్కద్వీపంబునకు పట్టణంబుగట్టి పట్టాభిషేకంబుగావించెను యీపదుగురిలో యాఘ్నిధ్రుండనె విశ్వకర్మ బహుకాలంబు రాజ్యంబునేలిన దృష్టాంతరము సహ భాగవత పంచమస్కంధప్రథమములో మొదలిడుచున్నది.

అనియిట్లుప్రఖ్యాతిగా జెప్పియున్నదిగనుక యీవిశ్వకర్మ ముఖోద్భవుండగు మనువిశ్వబ్రహ్మ సప్తమ కొమారుండైన వైవస్వతమను విశ్వకర్మకు యిక్ష్వాకు వుద్భవించెను.

ఈయిక్ష్వాకుశతతనూజులలో విజయవుదండవికుక్షియనెడు ముగ్గురునుతులుహిమాచల పర్వతమధ్యస్థలియందునేలుచున్నసమయమున వికుక్షికపురంజనుడుగలిగె ఈపురంజనునకుయింద్రవాహుడు కాకుస్థుడుయిద్దరు జనియించిరి కాకుస్థునికిపృథుజనియించె పృథునకు

విశ్వగంధుడు - విశ్వగంధునకు చంద్రుడు - చంద్రునకు వాయునాభుడు - వాయునాభునకు - నాభతరి - నాభతరికి బృహద్ధాన్యుడు - బృహద్ధాన్యునకు కువలయాశుడు - కువలయాశునకు - దుందుమారుడు - దుందుమారునకు - పృథాస్యుడు - పృథాస్యునకు హర్యశ్వుడు - హర్యశ్వునకు - నికుంభి - నికుంభికి - బరిహినాభుడు - బరిహినాభునకు - కృతాశ్వుడు - కృతాశ్వునకు - సేనజిత్తు - సేనజిత్తునకు - పురికుత్సుడు పురికుత్సునకు - మాంధాత - మాంధాతకు - అంబరీషుడు - అంబరీషునకు - యువనాభుడు - యువనాభునకు - హారితుడు - హారితునకు - పురికుత్సుడు - పురికుత్సునకు - త్రిధన్యుడు - త్రిధన్యునకు - త్రిబంధుడు - త్రిబంధునకు - నరణ్యుండు - నరణ్యునకు - త్రిసంధుడు - త్రిసంధునకు - సత్యవ్రతుడు - సత్యవ్రతునకు - త్రిశంఖుడు - త్రిశంఖునకు - హరిశ్చంద్రుడు - హరిశ్చంద్రునకు - లోహితుడు - లోహితునకు - చంపకనామధేయుడు - చంపకనామధేయునకు - సగరుడు - సగరునకు - హాళ్వంతుడు - హాళ్వంతునకు - దిలీపుడు - దిలీపునకు - భాగీరథుడు - భాగీరథునకు - మూలకుడు - మూలకునకు - దశరథుడు - దశరథునకు - సైనవిష్ణు - సైనవిష్ణునకు - విశ్వసహుడు - విశ్వసహునకు - ఖట్వాంగుడు - ఖట్వాంగునకు - దీర్ఘబాహుడు - దీర్ఘబాహునకు - రఘువు - రఘువునకు - బుధశ్రేయుడు - బుధశ్రేయునకు - అజుడు - అజునకు - దశరథుడు - దశరథునకు - శ్రీరాములక్ష్మణ భరతశత్రుఘ్నయను నామములచె నలువురుగలిగిరి.

శ్రీమద్విరాడ్విశ్వకర్మాగ్రకోమారుండైన మనువిశ్వబ్రహ్మకూ సప్తమపుత్రుండయిన వైవస్వతమను వంశమునందు. నవమస్కంథము... ౫౮...... సురప్రార్థితుండైన పరబ్రహ్మమయుండయినహరి. మయవిశ్వబ్రహ్మయయిన శ్రీహరినాలుగువిధంబుల రామలక్ష్మణ - భరతశత్రుఘ్నయను నామంబులని జాంశ సంభూతుండయిజన్మించెనని జెప్పియున్నదిగనుక.

శ్రీమద్విరాడ్విశ్వకర్మవాసు దేవసుఖోద్భవుండయిన మయవిశ్వబ్రహ్మయయిన శ్రీహరినాలుగువిధంబుల జన్మించి శ్రీరామమూర్తి - అయోధ్యాపురిని

ట్టాభిషిక్తుండై రాజ్యంబు నేలుచున్న సమయములో రాక్షసాగ్రజుండైన రావణ బ్రహ్మశీతను చరగొనిపోయి లంకలోనుంచుకొనియున్న సమయంబున శ్రీరాములవారు పశ్చాత్తాపంబునొందియుండగా పితామహుండయిన మనువిశ్వకర్మ స్వప్నావస్థయందు ప్రత్యక్షమై వోయిరామా నీవు శీఘ్రముగా సముద్రముయందు వారధిబంధించి నీవు డెబ్బదిరెండువేల కపిశేనలో యింకా కొంత కాల్బలముతోపోయి యుద్ధరంగము జేశి వానితోజయించి ఆరావణబ్రంహ్మను వయికుంఠసంప్రాప్తిగాజేసుకొని నీవు శీఘ్రముగా మాయాసీతను మరల యిప్పటివలెచేకొని శీతాసమేతులయి అయోధ్యాపురి పట్టాభిషిక్తుండవయి రాజ్యంబు నేలుమని మీవుచరిచినీవు పశ్చాత్తాపంబునొంది యుండుట పనిలేదుగనుక త్వరితముగాలెమ్మని పితామహుండయినమను విశ్వకర్మ అంతర్ధానంబాయెను.

అప్పుడు శ్రీరామమూర్తి మేలుకొని బహుఆలోచనపరుండై సంతోషభరితుండయి యిప్పటివలె కొలువుకూటంబునకువచ్చి రత్నసింహాసనాశీనుండై యిట్లనిరె.

శ్లో॥ మనువంశకులేరత్నా మనూఆచార్యదీక్షితాం। కులగురోదేవతాచార్యా। వర్ణబ్రహ్మ ధియతే॥

అనిపిగురువిశ్వబ్రాహ్మణులకుల దేవతలుగా ఆధారముగొనినంతతార్చన షోడశోపచార పూజలుజేయుచు తమమనోభీష్టముగోరి విన్నవించి యిట్లనిరె.

తన ఆచార్యులైన వర్ణబ్రహ్మనున్ను మంత్రిసామంత పురోహితులనున్ను అష్టప్రధానులనున్ను గరుడగంధర్వసిద్ధవిద్యాధర కిన్నెర కింపురుషులనున్ను పిలుపించి యీసభాగ్రులందరిని పరిషద్దీర్చి తనకుజరిగినస్వప్నావస్థయు పితామహుండయిన మనువిశ్వకర్మ ప్రత్యక్షమైజెప్పిన విధంబంతయునెరింగించెను యీసభాగ్రులందరు సంతోషించి శీఘ్రముగా సముద్రముయందు వారధిబంధించుమని జెప్పినవిని అప్పుడు శ్రీరామమూర్తి సముద్రముయందువా

రథిబంధించి శ్రీరాములవారున్ను డెబ్బదిరెండు వేలకపిసేనా కాళ్బలములతో బయలు వెళ్ళి సముద్రంబు దాటిలంకాపురిపట్టణంబుక్రమ్మకొనియున్న సమయంబున రావణబ్రహ్మ శ్రీరాములవారువచ్చి ముట్టడించియున్న సవిస్తారంబంత యువిని యిట్లనిరెు.

శ్లో॥ అప్సుప్లావంతిపాషాణం । రాక్షసాఘ్నంతుమానుషః । కపయఃకర్మకురువంతకాలశ్చ కుటిలాగతిః॥

అనియున్నదిగనుక, సముద్రముయందు వారధియట్లాగట్టెను యీసముద్రముయందు పర్వతములున్ను కొండలున్ను దాటి యెట్లువారధిగట్టిరి రాక్షసులకుఅగ్రజాః రాజునై వుండి కపయఃకర్మకురువంతి అయినా అనుభవించవలశియున్నదో కాలశ్చకుటిలాగతిః. కష్టకాలము సమీపించియున్నదో అయినా రాబోవుకాలమునకంటె గతకాలంబు మేలూఅనియున్నదిగనుక జరిగినకాలంబు త్తమమని జరుగుకాలము దుర్లభంబని యీరావణబ్రహ్మ నిర్వాణుండయియుండగా.

శీతాపతియైన రామమూర్తి అతనితో యుద్ధరంగముజేసిఅతనితో జయించి యీరావణబ్రహ్మను వైకుంఠసంప్రాప్తిగాజేశను. అప్పుడూశ్రీరామమూర్తి శీతాదేవిని చేకొని మరలయప్పటివలె అయోధ్యాపురి పట్టాభిషిక్తుండైరాజ్యంబునేలుచునుండెను.

రావణబ్రహ్మతమ్ముడైన విభీషణునికి లంకాపురిపట్టాభిషేకంబు గావించి యప్పటివలె రాజ్యంబునేలించెను.

యీప్రకారముగా నాగరాఖండమందు జెప్పియున్న అర్థము వోయి సుగోత్తమాయని పలికినవిని సంతశించి, స్వామీనాకుఒకసందేహముగాయున్నది యీసందేహంబు యేమియనిన యీశ్రీరాములవారికి అన్యకులస్థులైనరుషులేగురువులనిన్ని వీరలె ఆత్మజ్ఞానబోధాచార్యులనిన్ని అనేకశాస్త్రపురాణేతిహా

సములయందున్ను భారత భాగవత పురాణ గీర్వాణములయందున్ను ప్రఖ్యాతి గా బహుదృష్టాంతరములు సకలార్థ దర్పణముగా కనబడుచున్న విగనుక యీ సందేహము నిస్సందేహముగా దెల్పుమనిన గురుస్వామియిట్లనియె.

క॥ ఘన దేవమయుడు గురుడని యనవరతముగొలుచుకంటె నధికముగలదా.

అనియీప్రకారముగా శ్రీసాంబమూర్తి పార్వతీదేవికి బోధజేయుచున్నా డు యేమనగా మయవిశ్వబ్రహ్మయైన దేవమయుడు గురుండనితలచుటకంటె నధికములేదని పార్వతికి యీశ్వరుడు బోధజేయుచున్న దృష్టాంతర మగుపడు తూవున్నది యీపార్వతీదేవికి మయవిశ్వబ్రహ్మయైనా శ్రీరామతారకమంత్రో పదేశించిన దృష్టాంతములు శ్రీరామాంజనేయసంవాద సహ దృష్టాంతరము లూ అగుపడుచున్నవి గనుక.

క॥ నిజముగ పంచాధీశ్వరు, సృజియించిరి సురలనెల్ల నెలతరొవినవే, నాచార్యులునైవార్లకు, యిచ్చిరి మోక్షంబు పదవివినవేగాకి.

తా. యీపంచాధీశ్వరులనగా పంచబ్రహ్మలు వీరలె ముప్పదిమూడుకోట్ల దేవతలను సృజించిరియీదేవతలకూ యీపంచబ్రహ్మలె ఆచార్యులైవున్నారు.

దేవయజనం.

అథ దేవయజనం క్రియాసంఖ్యా, ఆచార్యవరణం శిల్పిసమానమేకం, శి లాసంగ్రహణంద్వితీయం బలిదానహోమపంచ తృతీయం.

అనదేవతా ప్రతిష్ఠకాలమందు అనగా శిల్పి విశ్వబ్రహ్మసృష్టింపబడినవి గ్రహములను ప్రతిష్టస్వకాలములో దేవయజనం క్రియలుజేయ సమయములో ఆ దేవతావిగ్రహముల సృష్టింపబడిన శిల్పి విశ్వబ్రహ్మల సంతుష్టిచేశి తదుపరిశిలా సంగ్రహణం ద్వితీయం అని విగ్రహప్రతిష్టజేశి మూడోది బలిదానహోమములు జేయుచూ యీప్రకారముగా దేవయజనంలో జెప్పబడియున్న శిల్పి పూజాటూ

కీవినిపించితిని గనుక యింకా విగ్రహానమస్సుచేయు ప్రకరణము జెప్పుచున్నా నువినుమని యిట్లనిరి.

ప్రధమదండం శిల్పిదండంచ ద్వితీయం దాతదండయోః, త్రిదండం దైవ దండంచా యత్త్రైత దండలక్షణం.

ఆలయములోకి వెళ్ళి ప్రధమత సమర్పించినదండం శిల్పివిశ్వబ్రహ్మదనిన్ని రెండోదండము ఆలయమును యేవర్ణస్తులైనా తనస్వకీయవిత్తం ఖర్చుచేసి ఆలయము కట్టించుదాతదనియు మూడోదండమూ ఆవిగ్రహమునకు అర్పితమవు ను అనియిటుల శిల్పిశాస్త్రము అనుకూలముగా జెప్పబడెనుగనుక దేవతలకం దరికిని యీపంచబ్రహ్మలే అధిష్టాధిదేవతలుగానగుపడుచున్నది. వీరలేఆచార్యు లయివున్నారు.

శ్లో॥ విశ్వకర్మలేకుజాతా । అన్యకులేనదీక్షితా వుభయోనరకంవ్యాంతి, యావశ్చంద్రదివాకర॥

తా. విశ్వకర్మవంశస్తులు అన్యకులముచాత దీక్షా అయినటువంటివారు న్ను యింకానాలుగుశుశ్రూషలలో యేశుశ్రూషలయినా అన్యకులస్తునికి చేసినా వుభయోనరకంవ్యాంతి వుభయులకునరకమని జెప్పబడుతూవున్నది అనగాను దీక్షయిచ్చినటువంటి అన్యకులస్తుకిన్ని అయినటువంటి విశ్వకర్మవంశస్తుని కిన్ని 'యావశ్చంద్రదివాకరః' సూర్యచంద్రాదులు వున్నంతవరకు తప్పదనె శ్లోకార్థము॥ అనియిట్లు మీమాంస మనువిశ్వకర్మవంశమునందు మయవిశ్వ బ్రహ్మలైన శ్రీహరి రామలక్ష్మణ భరతశత్రుఘ్న యను నామములజన్మిం చె నని జెప్పియున్నది యిట్టి మయవిశ్వబ్రహ్మయగు శ్రీరామమూర్తికి తన స్వజాతస్తులు లేకనా తనకు మూఢత్వముచాత దెలియకనా యిదిన్ని నమ్మశ క్యముగాకుండా యున్నది॥ సప్తమస్కంధము॥ ...౧౬...వ॥ వినుము శీలశీ లవృత్తియు నుంఛవృత్తియు రుతమునియు నయాచితవృత్తి యమృతమునియు

యాచావృత్తి మృతమనియు కర్షకవృత్తి ప్రమృతమనియు నెన్నుదు రిట్టి వృత్తుల జీవించుటమేలు శ్వవృత్తి నీచసేవయని పలుకుదురు సర్వవేదమయుండు బ్రాహ్మణుండు సర్వదేవమయుండు క్షత్రియుండు బ్రాహ్మణక్షత్రియులకు నీచసేవనంబు కర్తవ్యంబు కాదు అని చెప్పియున్నది.

విరాడ్విశ్వకర్మ వామదేవముఖోద్భవుండగు మయవిశ్వబ్రహ్మయైన శ్రీహరికి పెక్కునామంబులుగలవు యీమయనామంబులు జెప్పుచున్నాను వినుమనియిట్లనియె.

దేవమయుండని సర్వవేదమయుండని తపోమయుండని ద్రవ్యమయుండని యజ్ఞమయుండని సచ్చిదానందమయుండని పరబ్రహ్మమయుండని సనాతనుండని చిన్మయుండని హరిమయుండని యిట్టి పెక్కునామంబుల వర్తించెడు యీమయవిశ్వబ్రహ్మ బ్రాహ్మణక్షత్రియత్వమును వహించెను. ఇందువలన?

సురాసురారివినుతం శ్రీవిశ్వకర్మంభజే॥

అనగా దేవతలందరున్ను విరాడ్విశ్వకర్మ స్తోత్రం జేయుచున్నారని భావార్థము॥

అని యీప్రకారము బహుశాస్త్రసమ్మతము జెప్పనాయును॥

సప్తమస్కంధము...౬౩...వ॥ అనియిట్లు యయాతి చరితంబు భగవంతుడును సర్వభూతనివాసుండును శాంతుండును వేదమయుండయిన వాసుదేవునికి నమస్కరించెదనని శుకుండిట్లనియె.

శ్రీశుకులు॥ సర్వభూతనివాసుండనగా సర్వభూతములయందు నిండియున్నవాడు శాంతుండనగా శాంతశమదమాది గుణములు గలిగినటువంటి శాంతమూర్తి వేదమయుండనగా పంచవేదములకు కర్తఅయినటువంటి మయవిశ్వబ్రహ్మ యీమయవిశ్వబ్రహ్మయగు వాసుదేవుండయిన శ్రీవిష్ణుమూర్తిని

గురించి శ్రీశుకులు అనేకులకు స్తోత్ర్యంబు జేసెనుగదా. గనుక విశ్వకర్మ పుత్రనందనులయిన మను మయ త్వష్ట శిల్పి విశ్వజ్ఞ విశ్వబ్రాహ్మణ వంశజులయిన సురా దేవతులకందరికి నీచశేవనంబు కర్తవ్యంబుగాదు॥

క॥ దమమును శౌచము దపమును।
శమమను మార్దవ్వంబు కృపయు సత్యజ్ఞాన
క్షమములుహరిభక్తియు హా
మఠమునిజ లక్షణముల గ్రజాతికినధిపా॥

యిట్టిగుణములు అగ్రజాతమయిన పంచబ్రహ్మల వంశజులయిన సురా దేవతల కందరికిని చెల్లుననే భావము.

శ్లో॥ సర్వేషాం చైతేషాం వేదశ్రుతి విదానతః।
గృహస్త ఉత్యతే శ్రేష్టః సత్రినేతాంభిభతిః॥

అనెడి మనుశ్రృతిరీతిగా బ్రహ్మచర్యము మొదలుకోని నాలుగు ఆశ్రములు ఈ ఆశ్రమములు అనగా యేవియనిన.

బ్రహ్మచర్యము, గార్హస్యము, వానప్రస్తము, సన్యాసమని నాలుగు ఆశ్రమములుగలవు॥

ఇందుకు బ్రహ్మచారిక్రమంబు మౌంజీయును, యజ్ఞోపవీతమును, కౌపీనము, కటిసూత్ర, పాలాశదండ, కృష్ణాజిన పూర్థ్వపుండ్రము, పవిత్రాదులనుధరియించి త్రికాలంబులయందును స్నానసంధ్యానుష్టానంబుల జేయుటయు చందనకుసుమతాంబూలంబును స్త్రీభోగంబును వస్త్రభూషణాలంకృతాదివిసర్జించి, నిత్యనయిమిత్తికాది కర్మంబుల ననుసరించుచు సదాచారసంపన్నుండయి పంచగృహభిక్షాడనంబు జేయుచు, గురునకు నివేదనంబు జేసి తాభుజింపవలయు విధియె బ్రహ్మచారిక్రమంబు.

ఉ॥ శౌర్యము దానశీలము ప్రసాదము నాత్మభయంబు తేజముం
ధైర్యము దేవభక్తియును ధర్మమునర్థముగామముంబుధా
చార్యులకుందసేవలను సత్కృతింబరితోషణంబు సద్వీర్య
మురక్షణంబు పృథివీవర శేఖర రాజచిహ్నముల్.

వ. పిదప ప్రతిగ్రహవ్యతిరిక్తమైన పంచకర్మానుష్టానుండయి ప్రతిజ్ఞ వలన భగవంతుని యందతిభక్తిగలిగి అత్యంతధైర్యవంతుడయి మిగులశౌర్య పరాక్రమంబుగలిగి దుష్టనిగ్రహ శిష్టపరిపాలనాది ధర్మములుగలిగి దానలీలావి నోదుండయి సర్వభూతదయాపరుండయి సత్యవ్రతసదాచారసంపన్నుండ యి శాంతశమదమాదిగుణములతోడ సన్యాశియవధూత మొదలయిన జ్ఞాన వంతులకు సేవకుండయి వారలయాశీర్వచనంబులు గయికొని మహాపరిశుద్ధుం డయియుండువాడె క్షత్రియుండనిపించుకొనును యితండె సకలదేవతామయు ని యొక్కొకళాతీతంబని జెప్పంబడు యితనివలన సకలవర్ణధర్మములు చెడ కయుండును క్షామంబును చోరాదిభయంబునుగలుగక ధనధాన్యంబులు సమృ ద్ధులుగలిగి గురుశిష్యన్యాయంబులుదప్పక నెల్లరాజ్యంబులనుండు ప్రజలుసం తశించునటుల పాలించువాడె క్షత్రియుండనిపించుకొనును గనుక పంచబ్రహ్మ లవంశజులయిన విశ్వబ్రాహ్మణులు క్షత్రియత్వమును వహించి రాజ్యమును పాలించిరి.

శ్లో॥ హరిశ్చంద్రోనలో రాజా పురికుత్సః పురూరవః సగరః కార్తవీ ర్యార్జునషడైతె చక్రవర్తనః॥

యీషట్చక్రవర్తులున్ను పంచబ్రహ్మలవంశమని నెరుగుము ముప్పది మూడుకోట్ల దేవతలున్ను విశ్వకర్మవలనగలిగినటువంటి వారలేగదా యీక లియుగంబు సావర్ణసంకరమైనుండుటవలన క్షత్రియులకున్ను పంచాననం వారికిన్ని భేదాభేదములుగలిగియుండెను, గనుక యిట్టివారికి నీచసేవనంబు కర్తవ్యంబుగాదు,

యీకలియుగంబు సామానవులు వర్ణసంకరమై వున్నప్పటికి తమకంటె శ్రేష్టమైనవారల గురువుగానుంచుకొని శిశ్రూషలు జేయుచున్నారు. మనువిశ్వబ్రహ్మవంశమునందు వుద్భవించిన మయవిశ్వబ్రహ్మయయిన శ్రీరాములువారు అన్యకులస్తులకు శిశ్రూషలు యెట్లుచేసును.

శ్లో॥ మనుర్మయాత ధాత్వష్టా । శిల్పివిశ్వజ్ఞ ఏవచ । పంచదేవరుషయశ్చై తే । విశ్వకర్మాముఖోద్భవ॥

అనగా విశ్వకర్మ ముఖసంభవులగు మనుర్మయాదులయిదుగురు దేవరుషులని దేవబ్రాహ్మణులని స్కాందపురాణమందు తెలియబడుచున్నదియింకా భాగవతార్థమందున్న పద్యార్థము వినుపించుచున్నాను వినుమనియిట్లనియె.

క. విశ్వాత్ముడు విశ్వేశుడు, విశ్వమయుండఖిలనేత-విష్ణుడజుండీ,

విశ్వములోదానుండును, విశ్వముదనలోన తాను వెలుగుచునుండున్..

తా. విశ్వాత్ముడనిన్ని విశ్వమునకు యీశ్వరుడనిన్ని విశ్వమయుండువిష్ణువనిన్ని అజుండనిన్నియితనె మయవిశ్వబ్రహ్మమనిన్ని యీభూలోకమందు తానుప్రకాశమానమయి వున్నాడనిన్ని, ఆమయ విశ్వబ్రహ్మకుక్షియందుయీ విశ్వమంతా నిండియున్నదనిన్ని,

శ్లో॥ యస్యప్రసాదాదహమేవసర్వం । మయోవసర్వపరికల్పితంచ ।
ఇథంవిజానామిసదాత్మరూపం । తస్యాంఘ్రిపద్మ ప్రణతోస్మినిత్యం॥

తా. ప్రసాదమువల్లను అనగా అన్నమయకోశమువల్లను క్షుత్పిపాసలు దహించి యెట్లుబోవుచున్నవో మయోవసర్వం పరికల్పితంచ మయవిశ్వబ్రహ్మమువలన పరికల్పనా అవుతూవున్నదని భావార్థము.

గానత్వష్టబ్రహ్మ సరస్వతీపీఠంబును సృజించి తానుశంఖాచారియనె నామమువహించిన వృత్తాంతంబుదెల్పెద వినుము.

శృతి:॥ విశ్వరూపో వైత్వష్ట్రః పురోహితా దేవానామాసీదితి, భాష్యంత్వష్టరయం పుత్రః త్వాష్ట్రః విశ్వరూపః దేవానాం పురోహితః ఆసీత్, అనగా విరాడ్విశ్వకర్మ తృతీయపుత్రుండయిన త్వష్టవిశ్వబ్రహ్మకొమారుండయిన విశ్వరూపాచార్యులు దేవతలకు పౌరోహిత్యుడౌటచేత నేగదా అందరున్ను పైతృకమందు దేవస్థానమని చెప్పుదురు దేవతాపౌరోహిత్యము జేసినందునని దేవబ్రాహ్మణులనియందురు గనుక త్వష్టవిశ్వబ్రహ్మ శంఖరాచార్యుల అవతారమని న్ని యీత్వష్టబ్రహ్మకు సామవేదపారాయణంబును సరస్వతీపీఠము యీపీఠమునకు సామవేదశృతిప్రమాణము కాండవవసనం బాహూస్వత్యమందు అర్ధరాత్రిలో రెండున్నరఘడియలయిన తరువాత బృహస్పతి విరాట్టుని చెప్పబడిన సామంలో.

సరస్వతీపీఠముసామములోనుండు బీజాక్షరయంత్రము.

ఓం	హ్లీం	గ్రీం	స్త్రీం
అం	గ్రాం	మాం	శ్రాం
షాం	డం	శం	ఙ్లాం
వం	అం	రం	యం

యీబీజాక్షరములు అందులో తొమ్మిదవబీజాక్షరములకు ఏకమాత్రద్విమాత్ర చతుర్మాత్ర అనుయీవర్ణమును ఉదాత్త అనుదాత్త దీర్ఘస్వరమును యనభైనాలుగురుకులలో నూటాయిపదితొమ్మిది ఓంకారమంబు అకార-ఉకార-మకారంబని చెప్పగల ఓంకారంబులలో- అకారం-ఉకార-మకారంబని యీమూటికి అధర్వణవేదమందు కొన్ని రుకులలో.

సరస్వతీపీఠము అధర్వణములోనుండు బీజాక్షరయంత్రము.

కం	కం	కం	కం	కం
డం	డం	డం	డం	డం
ఫం	ఫం	ఫం	ఫం	ఫం

యీబీజాక్షరములయొక్క శబ్దస్పరిశ - రూప - రస - గంధ - మహాభూ ప్య ప్రమాణములయొక్క విద్యారణ్యభాష్యమందుచూచిన విరాడ్విశ్వబ్రహ్మ రూపశ్చమముఖం ఉపనిషద్వాక్యమున్ను చెప్పబడియున్నది గనుక యీమూ ప్పదయొక్కటి పంచముఖములలో అఘోరముఖమునందు త్వష్టవిశ్వబ్రహ్మ శంఖరాచారి అవతారమెత్తి సరస్వతీపీఠస్థాపనం చేశినది ఋగ్వేదం నూటయి రువదియొనిమిది ఓంకారములలో యీబీజాక్షరములవలన యంత్రస్థానం పీఠస్థాపనం జలస్తంభము మొదలయినదిన్ని నిర్మించెను శ్రీకృష్ణమూర్తి అర్జునకు భగవద్గీతలలో జ్ఞానోపదేశముచేశెను అందుయేడో అధ్యాయములో తెలియవచ్చు ననితాత్పర్యము.

శృతి॥ ప్రణవస్సర్వవేదేషు, శబ్దేఖంపౌరుషంనృషం.

ఓంకారమనిచెప్పబడ్డదిగనుక అయిదువేదములకు మూలస్తంభప్రమాణము ముఖ్యమయియున్నది విశ్వబ్రహ్మమనే ఓం. రీం మొదలయినమూలమంత్రం పంచాక్షరములు విశ్వబ్రహ్మనామములయివుండగా.

వ. యనినశిష్యుం డిట్లనియె.

తదనంతరంబా శిష్యుండులేచి సాష్టాంగదండప్రణామంబు లాచరించి ముకుళితహస్తుండయి వోగురుస్వామీ తామానతిచ్చినసవిస్తారంబంతయు వింటిని గదా యింకావిశ్వకర్మ నందరించుచుండు నాతనినీడవడి కెట్లుండు అద్దానినా దుమనంబున నాటునట్లుతెలియం బలుకవలయుననిప్రార్థించు నాగురుమూర్తి శిష్యునవలోకించి యిట్లనిచెప్పంబోడంగె.

వ॥ వినవోయిశిష్యా.

విశ్వకర్మ నాలుగోకొమారుండయిన శిల్పి విశ్వబ్రహ్మ ఆస్యనోద మంత్రంపు బీజాక్షరములు గాయత్రియనేయిరువదినాలుగుఅక్షరములలో తకారమని చెప్పంబడె అక్షరమె విశ్వబ్రహ్మప్రశస్తులకు కర్తవ్యగా యిగాక చే

వరులకు ఆదివృద్భవము అయినను వైష్ణవము కలుగజేసె యజుర్వేదము రెం
డవఅష్టకం అయిదవవనసయందున్న

శృతి॥ విశ్వరూపోహైత్వష్టాం పురోహితా
దేవానామాశీదితి, విశ్వకర్మాజగద్గురుః.

శ్లో॥ బ్రహ్మావిష్ణుశ్చరుద్రశ్చ । భాస్కరేందుసుతాధిపః । సురాసురాశ్చ
లోకాశ్చ । విశ్వకర్మేణనిర్మితః॥

శ్లో॥ విశ్వకర్మామహామూర్తేః । సత్యంభూతదయాపరం । సత్యంసత్యం
పునస్సత్యం । సత్యంసత్యంవదామ్యహం పరశివో విశ్వకర్మంచ । సత్యవా
క్యంచషణ్ముఖా । పితరఃసర్వదేవానాం । వి[illegible]ంచపరశివో । విశ్వోత్పత్తి
కాలేషు । బ్రహ్మనైవిశ్వకర్మణః । విశ్వశితాధ[illegible]లేషు విష్ణునై విశ్వకర్మణః
విశ్వసంహారకాలేషు రుద్రనైవిశ్వకర్మణ. । సమస్తభువనాధారా । మత్వాబ్ర
హ్మాండమధ్యమం । విశ్వకర్మామహాత్మేరు విశ్వశంఖంప్రతిష్టితం.

క. విశ్వకర్మలేని విశ్వంబువేరుర, విశ్వకర్మజేశ్వవివిధరచన,
విశ్వకర్మజేశ విశ్వంబుజూడరా, విశ్వదాభిరామవినరవేమా.

అనియీప్రకారముగా బహుశాస్త్రదృష్టాంతరములూవుండగా పంచాశ
త్కోటిభూమండలము పరిపాలనజేశిన క్షత్రియులయినమనువంశమందు వుద్భ
వించినవారలయిన త్రిశంఖుహరిశ్చంద్ర నలపురికుత్స సగర కార్తవీర్య శ్రీ
రామలక్ష్మణ భరతశత్రుఘ్నయును సురాదేవతులకందరికినీచశేవనంబుకర్త
వ్యంబుసహకాదు

నీచామహాత్యంగతః అనిపరమామ్నాయము వున్నదిగనుకో యీకలియు
గము అయిదువేలసంవత్సరములు నీచులయందు మహాత్మ్యముగలిగి నటువంటిశా
రతైయున్నదువలన.

క. బలవంతుడయినవాడే కులహీనుండయిన దొడ్డగుణవంతుడగుచు
బలిమియుకలిమియుగలిగిన, నిలలోపల రాజతండె యేమనవచ్చున్.

అట్టికులక్షీణునికి యిట్టిమదములన్నియు యొచ్చియున్నందువలన యీకలియుగం అయిదువేలసంవత్సరములు కులహీనులయినా గుణశ్రేష్ఠులే యీ గుణశ్రేష్ఠులెవ్వరనిన నానాయోనిఋష్యాదులనంబడురు. వీరలజాతంబునెంచనొనరంబులేదు॥

వీరలవంశంబును వేమనశతకంబుగాని జ్ఞానవేదసారసంగ్రహముగాని చిత్తూరిజిల్లా తీర్పుగాని వర్ణాశ్రమతత్వబోధయనే గ్రంధముగాని యింకాకొన్నికొన్ని వేదశృతి యితిహాసకావ్యములు పరిశోధించిచూచినయడల ఋష్యాదుల వంశావళియుం డెలియబడును.

శ్లో॥ నిస్సారపృధివి । నిరౌషధఫలతా । నిర్దయారాజా । నీచా మహత్స్యంగతః॥

వ. అనియున్నదిగనుక.

యింకా యీకలియుగ మయిదువేలసంవత్సరములు సాంకర్యము చెప్పెదవినుము వోయిసుగుణోత్తమా శుకయోగీంద్రునకు రాజేంద్రుడిట్లనియె.

కలియుగంబగుపాపసమ్మిశ్రితంబుగాన దురితంబులేలాగున నరులొందకయుండెదరు కాలంబే క్రమంబున నడుచును కాలస్వరూపకుండయిన హరిప్రభావంబు యేలాగున నంగానబడు నీజగజ్జలంబు యెవ్విధంబున నిలచునని యడిగిన రాజేంద్రునకు శుకయోగీంద్రుడిట్లనియె కృతత్రేతాయుగద్వాపరకలియుగంబులను యుగచతుష్టయంబును క్రమంబుగా ప్రవర్తించునందు సత్యదానశర్మదయాశ్వాచ తపోనియమ వ్రతశాంతదాంత వర్ణాశ్రమాచారంబులు మొదలగునవి కృతయుగంబున నాలుగుపాదంబులు పరిపూర్ణంబై ప్రవర్తిల్లు శాంతిదాంతి కర్మాచరణాదిరూపంబగు ధర్మంబు మూడుపాదంబుల రెండవయుగంబు తేజరిల్లు మరియు జనులు కలియుగంబు నాధర్మరహితులు నన్యాయకారులు క్రోధమాత్సర్య లోభమోహాది దుర్గుణవిశిష్టులు వర్ణాశ్రమాచారరహితులును దురాచారులుదురన్నభక్షకులుశూద్రసేవారహితులు నిర్దయులు నిష్కారణవయిరులు దయాసత్యశౌచాదిహీనులు ననృతవాదులు మాయోపాయులు ధన

హీనులు దోషయుక్తద్రవ్యక్రయులనయి పాపచరితులగు రాజుల సేవించి జననీజనక సుతసోదర బంధు దాయాది సుహృజ్జనులను బరిత్యజించి సురతాపేక్షకులయి కలత్రంబులం జెరుపుచుండెదరు మరియుత్తామడాంబరములం బ్రజాక్షయంబగు దుష్ప్రతిగ్రహ విహారులయి యజ్ఞాదికర్మంబులు వరార్థపరులయి జేయుచు హీనులయి నశించెదరట్లుగాన నీకలియుగంబున నొక్కముహూర్తంబున నారాయణా స్మరణపరాయణులయి మనంబున శ్రీనృసింహవాసుదేవ సంకర్షణాదినామంబులనం దచలభక్తిదలంచువారలకు క్రతుశతఫలంబులు గలుగునట్లుగావున రాజశేఖరా నీమది ననవరతంబు హరిందలపము కలియు నేక దురితాలయంబుగాన నొక్కనిమిషమాత్రంబున ధ్యానంబుజేసిన పరమపావనత్వంబునొంది కృతార్థుండవౌదువనిపలికి మరియును.

యీప్రకారముగా యీకలియుగ మయిదువేల సంవత్సరములు సంకరము జరుగబడెను యట్లనిన.

నీచామహత్మ్యంగతః.

అనిశాస్త్రయుక్తంబుగా జెప్పబడియున్నందున యుగమహత్మ్యమందు జెప్పబడియున్నరీతిగానున్న నానాయోని రుష్యాదుల సాంప్రదాయక వృత్తిభావముల వలన యీకలియుగం అయిదువేల సంవత్సరములు మేమె ఘనశ్రేష్టులమనిన్ని బ్రాహ్మణులమనిన్ని ఆచార్యులమనిన్ని పౌరోహితులమనిన్ని యీలాగున విద్యావిహీనులయిన మానవులకు బోధజేసి సంకరము చేయబడిరి,

శృతిః॥ బ్రాంహ్మణోస్యముఖమాశీత్ - బాహూరాజన్యకృతః - ఊరూ తదైస్యత్ద్వైస్యా - పాద్భ్యాగంశూద్రోఅజాయతః ॥

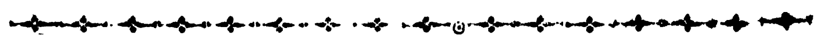
అనియున్న శృతిజెప్పుకుంటూ యీశృతియందువున్న అర్థమును మరుగుపరిచి మేమే బ్రాహ్మణులమని జెప్పుకుంటూ సంకరము చేయుచుండిరి అట్లానిజమయితే రుష్యాదులలో వకరుషిఅయినా విరాడ్విశ్వకర్మయనే పరబ్రంహ్మముఖమున బుట్టియున్నట్లు సహా అగుపడియుండలేదు, గనుక విరాట్పురు

షుండైన శ్రీరాములవారికి వశిష్ఠుఁఆత్మజ్ఞాన బోధాచార్యులని వ్యాసప్రోక్తమైన పురాణములయందుగాని యింకా కొన్ని కట్టుకథలయందు వ్యాసప్రోక్తమైన ప్రబంధములయందు భారతభాగవతములయందు దృష్టాంతరముఁగుపడియుండు టవలన ప్రస్తుతము వీరలచే జరుగ బడుటవలన నూరా దేవతులకందరకి న్ని యీరుష్యాదులే గురువులని జెప్పుకోవటమువలన నమ్మియుంటూవున్నా రు. అయినప్పటికి యీ విరాడ్విశ్వకర్మసంతతిరైన చతుర్దశ మనువులలో గానిత్వష్టబ్రహ్మసంతతివారలలోగానిపంచబ్రహ్మలలో నెవరిసంతతివారలనైన గాని అనామికులనైనా నొకవిశ్వకర్మవంశస్థులను ఆచార్యులుగావున్నట్టువ్యా సప్రోక్తమైన ప్రబంధములగాని కట్టుకథలయందుగాని మిక్కిలి వాపుకగానూ జెప్పియుండలేదే అథవావున్నప్పటికైనా తమయొక్క జీవితంబులకు మోసం బువచ్చునని భావించుకొని సంస్కృతార్థములచే పుండబడినటువంటి విశ్వక ర్మనుహాత్తును బయలుపరచక మహావాక్యార్థముల అగోచరముగా దాచుతూ శృతులకు అర్థమును భేధించిజెప్పుతూతమపూజితము జరుగునటుల జేయుచుండిరి

శృతిః॥ మకారశ్చేతి - త్రయోవర్ణాః - త్రయోక్షరాణి - త్రయసర్వా ప్రణవః - ప్రకాశతె - అకారోజాగ్రతే - నేత్రేవర్తతె సర్వజంతు - ఉకారకంఠ తః - స్వప్నెమకారో హృదిసుప్తితః - విరాడిశ్వకర్మాస్థూలశ్చా - హిరణ్యగ ర్భాస్తైజసా - సూక్ష్మశ్చా ఉకార - కారణావ్యాకృత - ప్రాజ్ఞశ్చా - మకార॥

శృతిః॥ ఓంకారప్రభావేనా - ఓంకారంప్రభవాసర్వ - త్రైలోక్యంసచ రాచరం - హ్రాస్వోదహతపాపాని - దీర్ఘంం - సంపత్ప్రదో - వ్యయః - అర్ధ మాత్రాసమాయుక్తాం - ప్రణవో - మోక్షదాయకః ॥

అనెడి ధ్యానబిందూపనిషత్తురీతిగా నచరాచరజగత్తు సర్వమున్ను ఓంకా రప్రణవమున విరాడ్విశ్వ బ్రహ్మమునందె పుట్టెనుగాన యీ జగత్తుసర్వము న్ను ఓంకారప్రణవమునె విశ్వబ్రహ్మస్వరూపముగానె యున్నది.

శ్రుతి॥ ఏకో దేవః - సర్వభూతేషుగూఢః.

అనెడిగోపాలతాపిన్యుపనిషత్తురీతిగా అట్టిపరబ్రహ్మము చైతన్యమై సకలభూతములందు వ్యాపించియున్నదనియును, మఱియు.

శ్రుతి॥ ఏకస్తథా, సర్వభూతాంతరాత్మా రూపంరూపం ప్రతిరూపో బభూవ.

అనెడికఠోపనిషత్తు వాక్యరీతిగా అట్టిసకలభూతములందును వ్యాపించియుండుటయు తన్నామ సర్వమునందు సమముగానున్నదనియు మఱియు.

శ్రుతి॥ విశ్వంనారాయణంహరిం, విశ్వమేవేద పురుషం.

శ్రుతి॥ విశ్వస్యధారిణం విశ్వకర్మా. దేవాసర్వభూతం యజ్ఞోధార్యం.

అనియున్నదిగనుక అద్వితీయుండగునట్టి అనగారెండొకటియగుచు సచరాచరజంతు సంఘంబులయందంతట వ్యాపించియుండు ఎట్లనిన.

శ్రుతి॥ యథాతరంగకల్లోలైర్జలమేవ, స్ఫురత్యలం, ఘటనామ్నాచిదాభాతి, సర్వంబ్రహ్మైవ కేవలం.

శ్రుతి॥ విశ్వంకర్తృ, రుచితి, విశ్వకర్తా విశ్వమునకాలోకము, కర్త్రుయతియనగా, సృజియించుటవలన. అనంతకోటి బ్రహ్మాండములను సృజియించి విరాడ్విశ్వబ్రహ్మము జీవుండయిన విధంబుదెలిపెదనువినుమా.

శ్లో॥ జీవో ఆత్మపరంక్షేత్రం । క్షేత్రజ్ఞపరమేశ్వరః॥
అనియున్నదిగనుక.
శ్రుతి॥ ఆత్మావిశ్వకర్మాణః, సర్వవ్యాపకో విశ్వకర్మణః.
విరాడ్రూపో నారాయణో విశ్వకర్మణః. అనియున్నదిగనుక.

ఓయిసద్గుణశ్రేష్ఠా విరాడ్విశ్వబ్రహ్మమే జీవుండయిన విధంబుదెలియుమా.

ముందుచెప్పిన భూతోత్పత్తికిని కారణమయియుండును అవ్యక్తమై స్వప్రకృతియందు దక్షిణపక్షమయిన యీశ్వరునితోకూడినందువలన బీజరూపమయిన రుద్రతత్త్వమనిపించుకొనును యీరుద్రతత్త్వాన్ని పూర్ణబ్రహ్మవస్తువుయందుచేరి భూమియందుండె బీజము మొలకయెత్తినరీతిగా భూతోత్పత్తికి అవరణమయి మహాతత్త్వమనియు సర్వాయునామములొప్పుచుండును యీమహాతత్త్వముతోగూడిన శివచయితన్యమే హిరణ్యగర్భుడనిపించుకొని యిదే విష్ణుతత్త్వమనిపించుకొనును మహాతత్త్వమును అంతరమె వృక్షోపాధియందు కొమ్మలవలనని ప్పియందును అధిరోధియునిన విద్యయనియు అవిద్యయనియు అహంకారమనియు త్రివిధములయియుండును పూర్వోక్తమయిన విద్యయందుకూడి శివచయితన్యమే విరాడ్విశ్వబ్రహ్మమనిపించుకొనును ఇతనినిశ్వాసములే వేదములు ఇతని నేత్రములే చంద్రసూర్యులు ఇతని పదంగములె షడ్గుణములు యీవిరాడ్విశ్వబ్రహ్మపాదములయందు అతలము పాదోర్ధ్వమున సుతలము కటిప్రదేశమందు పాతాళము కుక్షియందు భువర్లోకము హృదయమందు సువర్లోకము కంఠమందు మహర్లోకము భ్రూమధ్యమందు జనలోకము లలాటమందు తపోలోకము మూర్ధినయందు సత్యలోకము నిర్మితమగుచు చతుర్దశ భువనంబులు యీవిరాడ్విశ్వబ్రహ్మమునందె వుద్భవించెను యితండె సకలలోకాధారభూతుండు.

౮. భువనాత్మకుడాయీశుడు, భువనోత్పత్తితోమునుండు, బ్రహ్మాండంబుల,
వివరమొకొపదునాలుగు, వివరంబులుగా నానాచెలువిశదంబులుగల.

పృథివి - ఆపు - తేజో - వాయువు - ఆకాశము - ఆత్మ - చంద్రుడుసూర్యుడు యీఅష్టమూర్తులును - యీవిరాడ్విశ్వబ్రహ్మమునకు శరీరమయియుండును విద్యాభ్యాసదశవల్ల అణిమాద్యష్టసిద్ధులవల్లను సృష్టిస్థితిసంహారకారణమగు ప్రవేశములనె పంచతత్త్వములను ధరించి బ్రహ్మతనకునా విచిత్రము చేయుచుండెను

యీపరమపురుషుడయిన విశ్వబ్రహ్మచయితన్యము ఆదియంది యందుఅంతః
కర్తణ మందపారమందుకూడగా జీవుడనె పేరువహించెను నీబుధ అంతర్గతము
గు చిదాభాసజీవుడుబాహ్యగ్రస్తుండయిదృష్టిదరిశనమువలన నీరెంటియందు
ధవళారుణపీతనీలవర్ణంబు లాదియగునానావర్ణస్వరూపములయిన అపంచీ
కృత కార్యసమిష్టివలన సూక్ష్మశరీరమనిపించుకొనును పంచీకృతకార్యమయి
నస్థూలసూక్ష్మకారణతను త్రయములందుకూడి విశ్వతైజస ప్రాజ్ఞరూపముల
నెనయినజీవుడను పశువు పంచవింసతిమాయాపాశములయందు కట్టుబడియు
మ్మాయకులోబడియుండుననిగురుస్వామిబలికిన శిష్యుండత్యంతభక్తి యుక్తుం
డయి యేమనుచున్నాడు.

స్వామీ యీవిరాడ్విశ్వబ్రహ్మమువందు పంచాక్షరములున్ను పంచబ్ర
హ్మలున్ను పంచభూతపంచతన్మాత్రలజననమెట్టిదని వేడిన గురుస్వామియి
ట్లనిరి.

వినవోయిశిష్యా పూర్వోక్తంబగు విరాట్పురుషుండయిన విశ్వబ్రహ్మము
యందూహగలిగి నాయూహవలన కాలముజనించెను దానివలన బిందా
కృతిసంభవించెను నీయాకృతివలన అర్ధచంద్రాకృతిజనించెను దీనివలనకుండ
లాకృతిబుట్టెను దీనివలన దండకాకృతి వుద్భవమాయెను దీనివలన తారకాకృ
తివుద్భవమాయను నీక్రమంబగు పంచాకారమువలన అనగా విరాడ్విశ్వబ్ర
హ్మము యీవిశ్వబ్రహామువలన పంచాక్షరియుంబుట్టె అదియెట్లనిన.

బిందువలన యకారంబుబుట్టెను అర్ధచంద్రాకృతివలన వకారంబు
కుండలాకృతివలన శివర్ణంబు దండకాకృతివలన మకారంబు తారకాకృతివల
ననకారంబుబుట్టెను యీపంచాక్షరములకు పంచబ్రహ్మలు అధిదేవతలయి జ
నించిరి యీవర్ణమువలన ఈశానముఖమున విశ్వజ్ఞబ్రహ్మయు జనించెను నావ

ర్ణమువలన తత్పురుషముఖమున శిల్పిబ్రహ్మయు జనించెను శివర్ణమువలన అఘోరముఖమున త్వష్టబ్రహ్మయును మకారమువలన వామదేవముఖమున మయబ్రహ్మయు నకారమువలన సద్యోజాతముఖమున మనువిశ్వబ్రహ్మయు జననంబయిరి యీవిధంబున పంచబ్రహ్మలవలన పంచతన్మాత్రలుంబుట్టె అదియెట్లంటేని యీశాన్యముఖంబున హకారంబు తత్పురుషముఖంబు నయకారంబు అఘోరముఖంబున రకారంబు వామదేవముఖంబున తకారంబు సద్యోజాతముఖంబున లకారంబు జననంబైయె తదుపరి యీపంచతన్మాత్రలవలన పంచభూతజననమాయెనదెట్లన హకారమునందాకాశభూతంబును యకారమునందు వాయుభూతంబును రకారమువలననగ్నిభూతంబును వకారమందాపుభూతంబును లకారమువలన పృధివిభూతంబును జననంబయ్యె నటుల పంచభూత సమష్టిసాత్విక హంకారమువలన జ్ఞానేంద్రియపంచకంబును తామసహంకారమువలన కర్మేంద్రియపంచకంబును జననము యీప్రకారంబుగా చతుర్దశగుణంబులె అధ్యాత్మికలనంబడును వీటిధర్మములే ఆదిభౌతికమనంబడును వీటిఅధిదేవతలే ఆదిదయివీకమనంబరగు నిట్లుచతుర్దశదేవతలును పయిననుడిపిన విరాడ్విశ్వబ్రహ్మము యను పరమపురుషునికి ఆవరణమయివుండును యీ విరాడ్విశ్వబ్రహ్మమె హిరణ్యగర్భునికి అండాకృతిగాయెవుండును యీహిరణ్యగర్భునికి అవ్యక్తమునకు బీజరూపమైయుండును తదనంతరము పూర్వోక్తమైన పంచభూతములవృత్తాంతమంతయు వింటివిగదాయనిన శిష్యుండత్యంత సంతోషభరితుండయి యిట్లనియె.

స్వామీ సద్గురు దేవోత్తమా.

విరాడ్విశ్వకర్మ పంచముఖవివరణ నిర్ణయముగానుండునరీతి దెలుపుమనియడిగిన సద్గురుస్వామి యిట్లనియె.

విరాడ్విశ్వకర్మపంచ ముఖంబులు॥ సద్యోజాతముఖము నకారబీజాక్షర మునుమునువిశ్వబ్రహ్మనుద్భవించెను. తూర్పుదిశ॥

శృతి॥ ప్రాచీదిశాం వసంతరుతూనాం - అగ్నిర్దేవతా - బ్రహ్మద్రవిణం - త్రివృత్స్తోమః - సాపంచదశవర్తని - త్ర్యవిర్వయః కృతమయానాం పురోవాతోవాతః - సానగఋషిః - శ్వేతవర్ణము

శ్రీమద్విరాడ్విశ్వబ్రహ్మణేనమః.

అకార ఉకార మకార అర్ధమాత్రా న్యోన్యమేళన విభాగములు	అవిద్యావిద్యానందతురీయ్యాపాదా న్యోన్యమేళన విభాగములు	స్థూలాదిదేహచతుష్టయా న్యోన్యమేళన విభాగములు	అవస్థాచతుష్టయా న్యోన్యమేళనవిభాగములు
జీవచతుష్టయా న్యోన్యమేళనవిభాగములు	ఈశ్వరచతుష్టయా న్యోన్యమేళనవిభాగములు	జీవేశ్వరచతుష్టయాత్మచైతన్యచతుష్టయా న్యోన్యమేళన విభాగములు	

అకారము - అవిద్యాపాదము - స్థూలదేహము - జాగ్రతఅవస్థ - విశ్వుడు విరాట్ - ఓతఇదిచేరి బ్రహ్మపేరను - సద్యోజాతముఖము - పృథివి - తత్వము - నకారబీజాక్షరముయుండు - నివృత్తికళా - తారకము - మనువిశ్వబ్రహ్మవుత్పత్తి నుద్భవించెను.

విరాడ్విశ్వబ్రహ్మ వామదేవముఖము॥ మకారబీజాక్షరము - మయబ్రహ్మనుద్భవించెను॥ దక్షిణదిశ॥

శృతి॥ దక్షిణదిశాం - గ్రీష్మరుతూనాం - ఇంద్రోదేవతా - క్షత్రద్రవిణం పంచదశస్తోమః - సౌనసప్తదశవర్తనిర్దిత్యవాడ్వయః - త్రేతాయానాం - దక్షిణాద్వాతో - వాతః - సనాతనఋషిః - రక్తవర్ణము॥

శ్రీమద్విరాడ్విశ్వబ్రహ్మణేనమః

అకారమున అకారము	అకారమున ఉకారము	అకారమున మకారము	అకారమున అర్ధమాత్రము
అవిద్యాపాదమున అవిద్యాపాదము	అవిద్యాపాదమున విద్యాపాదము	అవిద్యాపాదమున ఆనందపాదము	అవిద్యాపాదమున తురీయపాదము
స్థూలదేహమున స్థూలదేహము	స్థూలదేహమున సూక్ష్మదేహము	స్థూలదేహమున కారణదేహము	స్థూలదేహమున మహాకారణదేహము
జాగ్రత్తలో జాగ్రత్త	జాగ్రత్తలో స్వప్నము	జాగ్రత్తలో సుషుప్తి	జాగ్రత్తలో తురీయము
విశ్వునిలో విశ్వుడు	విశ్వునిలో తైజసుడు	విశ్వునిలో ప్రాజ్ఞుడు	విశ్వునిలో ప్రత్యగాత్ముడు
విరాట్‌లో విరాట్	విరాట్‌లో హిరణ్యగర్భుడు	విరాట్‌లో అవ్యాకృతుడు	విరాట్‌లో పరమాత్మ
ఓతలో ఓత	ఓతలో అనుజ్ఞాత	ఓతలో అనుజ్ఞైకరసుడు	ఓతలో అవికల్పుడు

ఉపకారము - విద్యాపాదము - సూక్ష్మదేహము - స్వప్నావస్థ తైజసుడు హిరణ్యగర్భుడు అనుజ్ఞాత ॥

ఇవిఅన్నియుచేరి విష్ణుశరీరము వామదేవముఖము జలతత్వము

మకారబీజాక్షరములు మయవిశ్వబ్రహ్మయుత్పత్తి ప్రతిష్ఠాకళాదండము

విరాడ్విశ్వబ్రహ్మ అఘోరముఖమునికారబీజాక్షరము త్వష్టవిశ్వబ్రహ్మ యుత్పత్తి పశ్చిమదళా.

శ్రుతి॥ ప్రతీచీదిశాం, వసంతఋతూనాం, విశ్వే, దేవా, ద్రావిట్ప్రవిణం సప్తదశస్తోమ- సపుచ్ఛైకవింశం శవర్తనిరి, పత్తవయో, ద్వాపరోయానాం, పశ్చా, ద్వాతోవాతః, అభువనసరుషిః. పీతవర్ణము.

శ్రీమద్విరాడ్విశ్వబ్రహ్మణేనమః.

ఉకారమున అకారము	ఉకారమున ఉకారము	ఉకారమున మకారము	ఉకారములో అర్ధమాత్రము
విద్యాపాదమున అవిద్యాపాదము	విద్యాపాదమున విద్యాపాదము	విద్యాపాదమున ఆనందపాదము	విద్యాపాదమున తురీయ్యాపాదము
సూక్ష్మదేహమున స్థూలదేహము	సూక్ష్మదేహమున సూక్ష్మదేహము	సూక్ష్మదేహమున కారణదేహము	సూక్ష్మదేహమున మహాకారణదేహము
స్వప్నములో జాగ్రత్త	స్వప్నములో స్వప్నము	స్వప్నములో సుషుప్తి	స్వప్నములో తురీయ్యము
తైజసునిలో విశ్వుడు	తైజసునిలో తైజసుడు	తైజసునిలో ప్రాజ్ఞుడు	తైజసునిలో ప్రత్యగాత్మ
హిరణ్యగర్భునిలో విరాట్	హిరణ్యగర్భునిలో విరాట్	హిరణ్యగర్భునిలో అవ్యాకృతుడు	హిరణ్యగర్భునిలో పరమాత్మ
అనుజ్ఞాతలో ఓత	అనుజ్ఞాతలో అనుజ్ఞాత	అనుజ్ఞాతలో అనుజ్ఞైకరసుడు	అనుజ్ఞాతలో అవికల్పుడు

మకారము-ఆనంద - పాదము - కారణ దేహము - సుషుప్త్యవస్థ - ప్రాజ్ఞుడు - అవ్యాకృతుడు - అనుజ్ఞైకరసుడు, శివగిరి - రుద్రపీఠము - అఘోరముఖము - అగ్నితత్వము - శికారబీజాక్షరము - త్వష్ట విశ్వబ్రహ్మజనించుట - విద్యాకళా - కుండలాకృతి॥

విరాడ్విశ్వబ్రహ్మ - తత్పురుషముఖము - వకారబీజాక్షరము - శిల్పివిశ్వబ్రహ్మ - వుత్పత్తి - వుద్భవించెను - వుత్తరదిశా॥

శృతిః. ఉదీచి దిశాంశరద్రుతూనాం, మిత్రావరుణవుదేవతా, పుష్పదవిణం. ఏకవింశస్తోమ, స్తోత్రిణపతంని, సూర్యవాఙ్మయ, ఆనందోయూనాం, ఉత్తరాద్వాతోవాతః, ప్రత్నసరుషిః. కృష్ణవర్ణము.

శ్రీమద్విరాడ్విశ్వబ్రహ్మణేనమః.

మకారము అర్ధమాత్రము	మకారమున మకారము	మకారమున మకారము	మకారమున అర్ధమాత్రము
ఆనంద పాదమున అవిద్యాపాదము	ఆనంద పాదమున విద్యాపాదము	ఆనందమున ఆనందపాదము	ఆనంద పాదమున తురీయపాదము
కారణ దేహమున స్థూలదేహము	కారణ దేహమున సూక్ష్మదేహము	కారణ దేహమున కారణ దేహము	కారణదేహమున మహాకారణ దేహము
సుషుప్తిలో జాగ్రత్త	సుషుప్తిలో స్వప్నము	సుషుప్తిలో సుషుప్తి	సుషుప్తిలో తురీయము
ప్రాజ్ఞునిలో విశ్వుడు	ప్రాజ్ఞునిలో తైజసుడు	ప్రాజ్ఞునిలో ప్రాజ్ఞుడు	ప్రాజ్ఞునిలో కూటస్థుడు
అవ్యాకృతునిలో విరాట్	అవ్యాకృతునిలో హిరణ్యగర్భుడు	అవ్యాకృతునిలో అవ్యాకృతుడు	అవ్యాకృతునిలో పరమాత్మ
అనుజ్ఞైకరసునిలో ఓత	అనుజ్ఞైకరసునిలో జ్ఞాత	అనుజ్ఞైకరసునిలో అనుజ్ఞైకరసుడు	అనుజ్ఞైకరసునిలో అవికల్పుడు

అర్ధమాత్రము, తురియ్యాపాదము, మహాకారణదేహము, తురీయావస్థా కూటస్థుడు, పరమాత్మ, అవికల్పుడు, ఇవి అన్నియుగూడి మహేశ్వరపీఠము తత్పురుషముఖము, మకారబీజాక్షరము, శిల్పిబ్రహ్మ వుత్పత్తిశాంతికళా, అర్ధ చంద్రాకారము.

విరాడ్విశ్వబ్రహ్మ ఈశానముఖము యకారబీజాక్షరము.

విశ్వజ్ఞబ్రహ్మావుద్భవింపుటు|| పూర్వాశిశ|| ఊర్ధ్వాదిషగ్ం హేమంత శ శిఋతునాం, బృహస్పతి, దేవతా, వచోశ, ద్రవిణం, త్రిణవత్సోమ, స్తోత్రి యస్త్రియగ్ం శవత్నీని పష్టవాద్వయోధి, భూరయాణాం - విష్వగ్వాతో వా ఋ|| సువర్ణనరుషి|| శ్యామలవర్ణము.

శ్రీమద్విరాడ్విశ్వ బ్రహ్మణేనమః

అర్ధమాత్రమున అకారము	అర్ధమాత్రమున ఉకారమున	అర్ధమాత్రమున మకారను
తురియాపాదమున అవిద్యాపాదము	తురీయపాదమున విద్యాపాదను	తురీయ్యాపాదమున ఆనంద పాదము
మహాకారణ దేహమున స్థూలదేహము	మహాకారణ దేహమున సూక్ష్మదేహము	మహాకారణ దేహమున కారణశరీరము
తురియ్యమున జాగ్రత్త	తురీయ్యమున స్వప్నము	తురీయ్యమున సుషుప్తి
కూటస్థునిలో విశ్వుడు	కూటస్థునిలో తైజసుడు	కూటస్థునిలో ప్రాజ్ఞుడు
పరమాత్మలో విరాట్	పరమాత్మలో హిరణ్యగర్భుడు	పరమాత్మలో అవ్యాకృడు
అవికల్పునిలో ఓత	అవికల్పునిలో అనుజ్ఞాత	అవికల్పునిలో అనుజ్ఞైకరసుడు

పైజెప్పిన తెల్లగూడి - సదాశివసీరము - ఈశానముఖము - ఆకాశతత్వము యకారబీజాక్షరము - విశ్వజ్ఞబ్రహ్మవుత్పత్తి - శాంత్యతీతం - కళాబిందురూపం

అర్ధమాత్రమున	అర్ధమాత్రము
తురీయపాదమున	తురీయపాదము
మహాకారణమున	మహాకారణము
తురియమున	తురీయము
కూటస్థునిలో	కూటస్థుడు
పరమాత్మలో	పరమాత్ముడు
అవికల్పునిలో	అవికల్పుడు

ఇది శివతత్వము - శివతత్వమును - శక్తి తత్వమును మీరినదె - నిర్గుణము - విరాడ్విశ్వబ్రహ్మము - అదినిష్కళము - నిరీహము - నిష్ప్రపంచము - నిర్మలము - నిరంజనము - నిర్వికారము - నిరాలంబము - నిర్ముక్తము - నిత్యము - బుధము - కేవలము - అఖండము - అప్రమేయము అద్వయము - ఆద్యంతమహీనము - పరాత్పరము - అపరోక్షము - స్వయంజ్యోతి - సర్వవ్యాపకమయిన విరాడ్విశ్వబ్రహ్మము నిండియున్న నిరతిశయానందము॥

టీ॥ వర్ణత్రయాత్మకమయిన ప్రణవమే విరాడ్విశ్వబ్రహ్మ స్వరూపము - ప్రణవమేవాయుస్వరూపము - యీప్రణవమే ఆత్మస్వరూపము ఆత్మ - విరాడిశ్వబ్రహ్మము - సత్యస్వరూపము - యీప్రణవమే సర్వకారణ స్వరూపమని వందనము జేయుచున్నారు. యీప్రణవమే వేదశాస్త్రపురాణేతిహాసశృతిస్మ్రతులకు షట్ శాస్త్రములకు - సకలార్థసారహంశములకున్ను మూలము అనగా ప్రణవమున్ను - నమఃశివాయః - యను పంచాక్షరియున్ను ముప్పదిరెండు అక్షరములకున్ను ముందుజెప్పినవేదములకున్ను బహుశాస్త్రఇతిహాసములకున్ను యీప్రవణపంచాక్షరీ తలకట్టు అయిఉన్నది గదా గనుక సర్వవిద్యలకుప్రణవమను విరాడ్విశ్వబ్రహ్మమే ప్రభువు ఆప్రభువే సర్వభూతముల యందు నిండియున్న పరాత్పరుడు॥ అనగా ॥

శ్రుతి॥ పరబ్రహ్మ - పరంయోగం పరమాత్మా పరమవ్యూహం॥ అని యున్న దృష్టాంతరములనుబట్టి ఆపరమాత్మక మయిన తచ్ఛబ్దవాచ్యుడయినే పరబ్రహ్మము సమస్త భూతములయొక్క హృదయమందు నిండియున్న - పరమాత్ముడు ఆపరమాత్ముడె శైలశిఖరాగ్రములందు నివసించియున్నవాడును - అంతశ్చాహ్యహృదయములందు సర్వత్రమూర్తి త్రయాత్మకుడయి యజ్ఞస్వరూపుడయి షట్కార స్వరూపుడయి బ్రహ్మవిష్ణు రుద్రస్వరూపమయి యింద్రుడయి చంద్రాదిత్యాది దేవతలయి ప్రజల పాలించుచున్నాడనితాత్పర్యము - అట్టి విరాడ్విశ్వబ్రహ్మమె ప్రపంచారీనుడు ప్రపంచస్వరూపుడును జీవులను మేపువాడును - సర్వవ్యాపకుడును - విశ్వమునకు కర్తయగు ప్రభువును శాశ్వతుడును - నాశరహితుడయిన - విరాడ్విశ్వబ్రహ్మమునకు వందనములు అట్లు ప్రణవబ్రహ్మచక్రమని కొన్ని గ్రంథములయందు జెప్పబడియున్నది. గనుక యీప్రణవబ్రహ్మచక్రమే విరాడ్విశ్వ బ్రహ్మపంచ ముఖంబులుగా తెలియబడుచున్నది.॥

శ్రుతి॥ విశ్వకర్మ ప్రతీయంతే - అథనిత్యో దేవాఏకో విశ్వకర్మా॥

శ్రుతి॥ విశ్వస్యధారణ్యా విశ్వకర్మో దేవాసర్వభూతం - యజ్ఞోపాభ్యం।

శ్రుతి॥ ఆనందం బ్రహ్మపురుషం - ప్రణవీశ్చస్వరూపా - అకారఉకారో మకారయతితా నాకదాల - సముభవతాదో - మితముక్తాముత్యతె - యోగిజన్మసంపారబంధనాల్ ఓంనమో విశ్వకర్మాయితి - మంత్రోపాసకోసాయుద్యంగమిష్యతి॥

శ్రుతి. పితరః పితామహాప్రవర్తజాతేసవక్తః, పాంతుతే, నోవదశ్మిం బ్రహ్మనస్మిం క్షత్రోస్యాం, మాశిష్యస్యాక్ పురోదాయా, మశ్మిం, బ్రహ్మనస్మిం కర్మంనస్యాం, దేవహూత్యాగం, స్వావిస్వాహా, విశ్వబ్రాహ్మణేయదన్నమమా యీవిరాడ్విశ్వబ్రహ్మము హేమవర్ణము.

శ్రీ నిర్వికల్పావనిషత్తుస్వయం విశ్వకర్మాచక్రము.

సర్వసూన్యముయేమీ లేనటువంటిదిన్ని.			నిరాలంబము. ఆధారము లేనటువంటిది.			స్వయంభోవిశ్వకర్మణఃత్రిగణములు-పంచభూతములు.		
నిర్గుణము,			సగుణము.			ద్వివిధంవిశ్వకర్మణః.		
విరాడ్విశ్వకర్మ	స్వరాడ్విశ్వకర్మ	సామ్రాడ్విశ్వకర్మ	సద్యోజాతముఖము	వామదేవముఖము	అఘోరముఖము	తత్పురుషముఖము	ఈశానముఖము	పంచముఖములు
మంత్రాత్మము	పదాత్మము	వర్ణాత్మము	మనువిశ్వబ్రహ్మ	మయవిశ్వబ్రహ్మ	త్వష్టవిశ్వబ్రహ్మము	శిల్పవిశ్వబ్రహ్మ	విశ్వజ్ఞబ్రహ్మ	పంచబ్రహ్మలు
రజోగణము	సత్వగుణ	తమోగుణము	దర్భాసనము న	చిత్రాసనము మః	కృష్ణాసనము శి	వ్యాఘ్రాసనము వా	పద్మాసనము యః	ఆసనములు పంచాక్షరలు
తత్వార్థము	భువనార్థ	కళార్థము	పృథివి తత్వము ౫	ఉదకతత్వము	అగ్ని ౫	వాయువ ౫	ఆకాశము ౫	పంచభూతతత్వము
అకారము	ఉకారము	మకారము	గుదము	లింగము	నాభి	హృదయము	కంఠము	పంచస్థానములు
మంత్రాధ్వాతీతము	పదాధ్వాతీతము	వర్ణాధ్వాతీతము	వసంతరుతు పాలాశదండ	గ్రీష్మరుతువు అశ్వత్థదండ	శరత్కాలరుతువు మడిదండ	వర్షరుతువు మర్రిదండ	శిశిరరుతువు చంద్రదండ	రుతువులు పంచదండము

నాదు	బిందు	కళ	పీతవర్ణము	శ్వేతవర్ణము	రక్తవర్ణము	కృష్ణవర్ణము	నీలము	పంచవర్ణం
మననము	భువనధ్యానము	కళాధ్యానము	మూడుకోణముల హోమము	చతుష్కోణ హోమము	వర్తులాకార హోమము	షట్కోణము హోమము	అష్టకోణ హోమము	పంచ హోమములు
త్వంపద	తత్పదం	అసిపద	లం రజిత యజ్ఞోపవీతం	వం పద్మసూత్రం	రం సువర్ణసూత్రము	యం తామ్రసూత్రము	హం పసుపు త్రియజ్ఞో	పంచ బీజము పంచ యజ్ఞో
జీవాత్మ	పరమాత్మ	అంతరాత్మ	నివృత్తి	ప్రతిష్టాకళ	విద్యాకళ	శాంతకళ	శాంతతీత కళ	పంచ కళలు
జాగ్రత	స్వప్నము	సుషుప్తి	ఆదిశక్తి	ఇచ్ఛాశక్తి	క్రియాశక్తి	జ్ఞానశక్తి	పరాశక్తి	పంచశక్తులు
బ్రహ్మ	విష్ణు	శివుడు	కాలమేఘ వాహనము	శ్వేతాల ద్రోణ మేఘవాహన	మహానీల మేఘ వాహనం	కుంభమేఘ వాహనము	వాయుమేఘ వాహనము	పంచ వాహనములు

పంచభూతములు.

పృథివి - అగ్ని - వాయువు - ఆకాశము - ఈ ౫ న్ను పంచభూతము లనంబడు పంచభూతస్థానములు - పృథివికి - గుదస్థానము - జలముకు - లింగస్థానము - అగ్నికి నాభిస్థానము - వాయువకు హృదయస్థానము - ఆకాశమునకు కంఠస్థానము - పంచభూత రూపములు - పృథివి పీతవర్ణము - జలముశ్వేతవర్ణము - అగ్నికి - రక్తవర్ణము - వాయువ - కృష్ణవర్ణము - ఆకాశము నీలవర్ణము - పంచభూతబీజములు - పృథివికిలంబీజము - జలముకు వంబీజము అగ్నికిరం - బీజము - వాయువుకు యంబీజము - ఆకాశమునకు - హంబీజము॥ శ్రోత్రము. త్వక్కు - చక్షు - జిహ్వ - ఘ్రాణము - ఈ అయిదున్ను జ్ఞానేంద్రియములనబడును - కర్మేంద్రియము - పంచకము ॥ వాక్కు - పాణి - పాదము - పాయు - ఉపస్థ - యీ అయిదున్ను - కర్మేంద్రియములు॥

వాయుపంచకము॥ ప్రాణవాయువు - అపానవాయువు - ఉదానవాయువు - సమానవాయువు - వ్యానవాయువు - యీ అయిదున్ను ॥ వాయువంచకములనబడును॥ శబ్దము - స్పర్శము - రూపము - రసము - గంధము యీ అయిదున్ను విషయపంచకములనబడును ॥ యివె పంచతన్మాత్రలు॥

పంచభూతపంచవిశేషవివరణచక్రము.

భూతములు	ధర్మ్ములు	కర్మ్ములు	వర్న్ములు	అధిదేవతలు
పృథివి	శ్కోపించట	ధరించడము	స్వర్న్నము	మనుబ్రహ్మ
జలము	చెప్పడము	పదును జేయుడము	స్ఫటికము	మయబ్రహ్మ
అగ్ని	వెలగడము	కాల్చడము	యెఱుపు	త్వష్టబ్రహ్మ
వాయువ	చెలించడము	చేర్చడము	పొగ	శిల్పబ్రహ్మ
ఆకాశము	బయలయియుండడము	అవకాశమియ్యడము	నిలము	విశ్వజ్ఞబ్రహ్మ

షడ్విధములవివరణము. మంత్రాధ్వము, పదాధ్వము, వర్ణాధ్వము, తత్వాధ్వము, భువనాధ్వము, కళాధ్వము, అని ఆరువిధములు, అందు మంత్రాధ్వము. సద్యోజాతము, వామదేవము. అఘోరము, తత్పురుషము. ఈశానము. హృదయము, శిరస్సు, శిఖ, కవచము, నేత్రము, అస్త్రము, అనిపదునొకవిధము పదాధ్వము, దేవసద్భావేశ్వర మహాతేజయోగాధిపతి ముంచముంచ ప్రథమ ప్రథమ, సర్వ, సర్వ, భూతసుఖప్రద, సర్వసాన్నిధ్యకర బ్రహ్మ విష్ణు, రుద్ర, అనార్చితా, నార్చిత అస్తుతాస్తుత, పూర్వ స్థిత, సాక్షి, సాక్షి, తురుతురు పతంగ పతంగ పింగపింగ , జ్ఞాన, జ్ఞాన, శబ్దశబ్ద, సూక్ష్మ, సూక్ష్మ, శివసర్వ, సర్వ ఓంనమఃశివయ, ఓంనమోనమః శివ ఓన్నమయాపి ప్రథమప్రథమతేజస్తేజ జ్యోతిర్జ్యోతి అరూప అనగ్ని, అధూమ, అభస్మ, అనాది, నానాధూధూధూ, ఓంభూః, ఓంభువః, ఓంసువః, అనిధననిధనోద్భవ, శివసర్వ, పరాపరాత్మభవ నేశ్వరధ్యాన్నహార, ఒన్నమశివయ, సర్వప్రభుః, శివ ఈశానమూర్ధ్ని తత్పు

రుషవక్త్ర, అఘోరహృదయ, వామదేవగుహ్య, సద్యోజాతపాద, ఓన్నమగుహ్యాతి గుహగోప్త్ర, అనిధనసర్వయోగాకృతి, సర్వవిద్యాధిపజ్యోతి రూపపరమేశ్వర, పరమేశ్వర, అచేతనాచేతనావ్యోమవ్యోమిన్న, వ్యాపింవ్యాపినివ్యోమరూప. సర్వవ్యాపిని, శివానంత, అనాథ, అనాశ్రితా, ధ్రువశాశ్వతయోగ పీఠసంస్థిత నిత్యయోగి, ధ్యానహార. అని.

ఆవ్యోంకారముల ఏనుబదియొకటి.

వర్ణాధ్వవివరణచక్రము.

అం	ఆః	ఇం	ఈం	ఉం	ఊం	ఋం	ౠం	ఏం	ఐం	ఓం	ఔం
అం	అః	కం	ఖం	గం	ఘం	ఙం	చం	ఛం	జం	ఝం	ఞం
టం	ఠం	డం	ఢం	ణం	తం	థం	దం	ధం	నం	పం	ఫం
బం	భం	మం	యం	రం	లం	వం	శం	షం	సం	హం	ళం

అని యేబదియొకరూపము। తత్త్వాధ్వము - పృథివి ప్రకృతి - బుద్ధ్యహంకారమన - శ్రోత్రత్వక్ - చక్షుర్జిహ్వ - ఘ్రాణవాక్ పాణిపాద - పాయూగుహ్యశబ్ద - స్పర్శ - రూపరసగంధఆకాశ - వాయువహ్నిజల మాయకాలనియతి - కలవిద్యారాగపురుష - సదాశివ - ఈశ్వరశుద్ధవిద్య శివశక్తి అనితత్త్వములు - ముప్పదియారు లేక భూతపంచకజ్ఞానేంద్రియ పంచక కర్మేంద్రియపంచక ప్రాణపంచక - శబ్దాది పంచకములును - మనాదిచతుష్టయ పంచకములును - గూడి యిరువదినాలుగు - తత్త్వములు పయిజెప్పిన ముప్పదియారు తత్త్వములును - షడ్భావవికార - షట్కోశ - షడూర్మి - అరిషడ్వర్గములును - జీవత్రయ గుణత్రయ - కర్మత్రయములును - వచనాదానగమన - విసర్గానంద - ములును - సంకల్పాధ్యవసాభి మానావధారణ గుణంబులును - వైచిత్ర్య యాదిచతుష్టయములును దిగ్వాతార్కాది - చతుర్దశేంద్రియములును దేవతలును అనునవి - యన్నియుగూడి తొంబదియారు తత్త్వములు,

భువనాధర్వము - భద్రకాళి - వీరభద్రత్రిలోచన - నథ - లిప్సవివాహ
సంహ్వ హత్రిదశేశ్వర - త్వక్షగణాధ్యక్షశంభూ - దౌంష్ట్రనభ్రఫణీంద్ర - ఉ
దుంబర - గ్రసనమారుతాశన - క్రోధన - అనంతవృషధర - వృషబలిప్రియ
భూత - పాలజేష్ట - శర్వసురేశ్వర - వేపపారగజ్ఞాన భూసర్వజ్ఞ ఈశానన వి
ద్యాధి పద్రవకామద ప్రసాదశ్రీధర రత్నధర - లక్ష్మ్యధర జటాధర సౌమ్యధర
ధన్యరూపనీధిశ - మేఘవాహనకపర్దపంశిఖ - పంచాంత్తక - క్షయాంత్త
తీక్షణ - సూక్ష్మవాయువేగ - లఘుశీఘ్రసునాద - మేఘనాద - జలాంత్తక - దీ
ఘబాహు - జయభద్రశ్వేతమహాబల - పాశహస్త - అతిబల - బలదౌష్ట్ర
లోహిత - ధూమ్ర - విరూపాక్ష - ఊర్ధ్వ - కేశభయాంతక - హరదంష్ట్రి
మారణనిరుతి - ధర్మపతి అధర్మపతి వియోక్తసంయోక్త - కర్తవిధాత - ధా
తహర - మృత్యుధర్మఅక్షయాంత్త భస్మాంతక - వజ్రబాహుదహన - జ్వలన
హరిహర - పాతుకపింగళహుతాశన - అగ్నిరుద్ర - త్రిదశాధిప - పినాకి -
శాస్త్ర - అవ్యయ - విభూతివర్ధన వజ్రదేహబుధఅజకపాలీశరుద్రవిష్ణుబ్రహ్మ
హాట కేశ్వరకూశ్మాండ కాలాగ్నిరుద్ర శ్రీకప్నజామకౌమారీ - వైష్ణవబ్రాం
హ్మి - భైరవ - కృతఅకృత - స్తలేశ్వర - సుబ్రాంహ్మ్య - ప్రాజేశ - సౌమ్య
ఇంద్రగాంధర్వ - యక్షరాక్షసపైశాచ - స్తలేశ్వర - శంఖకర్నకాలాంజన
మండలేశ్వర - మహాండద్వింండ - షకలాండ - స్తాణు - సగ్వాక్షభద్రకర్న
గోకిర్నమహబయ - అవిముక్తరుద్రకోటివస్త్రాపద - భీమేశ్వర - మహేంద్ర
అట్టహాస - విమలేశ్వర - నఖిలఅనాఖిల - కురుక్షేత్ర - గయాక్ష - మహాభైర
వ - కేదార - శ్రీశైల - మహాకాళ - మధ్యమేశ్వర - ఆంమ్రాదికేశ్వర జలే
శ్వర - హరిశ్చంద్ర - అకులేశ్వర - డుందిముడిభారభూతి - జౌషధి - పుష్క
రనైమిశ - అపరేశ్వగ - అంగుష్టమాత్రారక - ఈశాన - ఏకేక్షణ - ఏకపిం
గళఉద్భవ - అభవ - వామదేవ - మహద్యుతిశిఖేద - ఏకవీర - క్రోధఛండ
ఏకశివ - అనంత - అజఉమాపతి ప్రచండఏకప్వాదఈశాన - భీమ - ఉగ్రభీ
మఅనంత - సూక్ష్మశివోత్తమ - ఎకనేత్ర - ఎకరుద్ర - త్రిమూర్తి శ్రీకంఠ శి
ఖండి - వామజేష్టరౌద్రికాళ కలవికర్న బలవికర్న - బలప్రమధ - సర్వభూ
త - దమనమనోన్మఅనాశ్రిత - అనాథునఅనంతవ్యోమరూప వ్యాపినిఊర్ధ్వగా
మిని - రోచిక - మోచిక - దీపిక - ఇందిరశాంత్యతీత - శాంతివిద్యాప్రతిష్టనివృ
త్తిఆనిభువనము ఇస్నూటయిరువదినాలుగు,

కళాధ్వమని వృత్తి ప్రతిష్ఠా విద్యాశాంతి శాంత్యతీత యనుకళలు అయిదు అనగా యీపంచకళలలో మంత్రపదవర్ణము తత్వపదభువనములును తత్వములలో భువనములు చేరి యున్నవి వీటవిశేషవివరణము కైవల్యనవనీత ప్రథమప్రకరణమున అరువదియొకటి పద్యమున జూడవలెను.

మరియు సర్వమయమంత్రములును సప్తకోటి భేదములుగలవై ఉండగా మంత్రాధ్వమందు పదునొకండుమంత్రములు మాత్రము చెప్పుటకు హేతువేమనిన విరాడ్విశ్వకర్మ పంచముఖంబులయందె సకలాగమమంత్రములును పుట్టుటచేత సద్యోజాతాది పంచమంత్రములు ఆమంత్రములకు ముఖ్యములైవున్న విషడంగ దేవతామంత్రములువలన పదునొకటిమంత్రములని చెప్పబడెను.

షడంగములనగా యెట్టిదనిన విరాడ్విశ్వకర్మయొక్క యేకాంగమున్ను పంచబ్రహ్మలయొక్క పంచాంగములున్ను షట్ ఆరుఅంగములాయెను.

శ్లో॥ మకారంమననంచైవ త్రకారంత్రాణముత్యతే మననత్రాణమిత్యాహు మంత్రమిత్యభిదియ్యతె॥

అను న్యాయముచేత పరబ్రంహ్మము మననమునకున్ను రక్షణమునకును విలక్షణమగుటవలన మంత్రాధ్వాతీతమును సర్వదేశవ్యాపకత్వము గలుగుటవలన పదధ్వాతీతమును ఆవర్ణమగుటవలనవర్ణాధ్వాతీతమును సర్వస్వామియగుటవలన భువనధ్వాతీతమును నిష్కళమగుటవలన కళాధ్వాతీతమును అగును

ఆగామవిభాగములు॥ కామిక యోగము చింత్యము, కారణము. అజితము, దీప్తము, సూక్ష్మము, జగతి, అంశుమానము, సుప్రభేదక, విజయము నిశ్వాసము, స్వాయంభువము, అనలము, వీరము, రౌరవము, మకుటము, విమలము, చంద్రజ్ఞానము, బింబము, ప్రోద్గీతము లలితము, సంతానము, సార్వోత్తమము, కిరణము, భేదము, వాతూలము, అనునవి యిరువదియెనిమిదియును ఆగమములు.

పైనచెప్పిన మంత్రపదభువన పదములును యివియన్నియూ పరబ్రంహ్మయను విరాడ్విశ్వకర్మ పంచముఖంబులలో సద్యోజాతవామదేవ అఘోరతత్పురుష ముఖములు నాలిగింటియందును పైనజెప్పిన యిరువది యెనిమిదియును ఈశానముఖమునందు యెనిమిదియునుగా చెతుర్ముఖబ్రంహ్మ నాలుగుముఖంబులలో నాలుగువేదములు వుద్భవించ్చినట్లు దృష్టాంతర మగుపడుతూవున్నది.

గనుక అమరపదము స్వయంభూశ్చతురానన॥ అని జెప్పబడియున్నదిగ

దా, సర్వసూన్యనిరాలంబం స్వయంభో విశ్వకర్మణః॥ యీవిశ్వకర్మవలన గలిగినటువంటివాడేకదా యీచెతురాననుడు యిందువలన చతుర్ముఖబ్రహ్మవలన కొన్ని వేదశృతులు సృష్టించినాడనుటకు యేసందియంబును లేదు.

శ్లో॥ లక్షంతూచెతురోవేదాః ద్విలక్షంసూపశాస్త్రయోః షోడశంమాలినీశాస్త్రం ద్వాత్రింశ భరతముత్యతె అబుర్ధంశిల్పిశాస్త్రంచ అగమంత్తుచతుర్దశ, ఆయుర్వేదం త్రిలక్షంచ్చ చాతుర్లక్షంచ్చజోతిషం॥

అను ప్రమాణముచేత ఆగమచేతనెరుంగ్గవలయును పాంచ్చరాత్రశాస్త్రాది సకలమయమంత్రములకును యీయాగములెకారణములు.

అట్లానిండియున్నప్పటికి అనుభవించగలందులకు యల్లవారలకు జిక్కనేరదుగదా అయినాకష్టించి అనుభవించినటువంటి మహానీయులు సర్వవ్యాపకులయి వున్నారనే భావార్ధము.

గనుక బ్రంహ్మండమే ఆకాశము అదిబాహ్యర్ధప్రభావమైయున్నది

స్వామీఅంతరార్ధప్రభావమెట్టిది.

అండాండరి తెల్పుగలిగినటువంటి నేత్రస్థానలోనుండు వస్తువనెరుంగుము గనుక చూచేదంతాసాకారం చూపునిల్పితేనిరాకారం అని జెప్పబడియున్నది అదేనిర్గుణస్వరూపము.

పిండాండంబిందువనే పాప పాపమధ్యవెలిగేకళ బ్రంహ్మండము ఆకళేనిష్కళేతానాయనా విరాడ్విశ్వబ్రంహ్మము,

పంచభూతములవివరము పృధివి, ఆపః, తేజువాయువఆకాశం, బాహ్యర్ధప్రభావమైయున్నది. అంతరార్ధప్రభావము, తెల్పుచున్నాను సూక్ష్మగ్రాహివైగ్రహించుమా.

పృధివి. యెరుపు, వుదకంతెల్పు, అగ్ని, నల్పు, సునీలమనెపాపెవాయువ, అందు మధ్యనువెలిగెకళేఆకాశం ఆకళలో నిష్కళేతానాయనావిరాడ్విశ్వబ్రంహ్మ అదేనిర్వికల్పను అకర్తదత్రివేణులకు వివరము.

పైనలుపుగంగ్గ, సునీలంఅయిపాపేయమున ఆమధ్యను వెలిగెకళెసరస్వతి శ్రు॥ నీలతోయదమధ్యస్తం॥ అనగా నీలముతోసమానమైనటువంటి, తోయ, అనగా వుదకము, అనగానలుపుమధ్యను. శ్రుతి॥ విద్యుల్లేఖేవభాస్వరా అనియుండుటవలన వుదకమైన నల్పుమధ్యను విద్యుల్లేఖప్రభావమైయున్నది,అక్కడనె ముక్తికాంతానివాసం॥ ఆక్కడత్రిమూర్తులకువివరం॥ యరుపుబ్రంహ్మ అకారమాతృకమైన తెలుపువిష్ణువు ఉకారమాతృకమై నలుపుశివుండు మకారమాతృకమైన అదెహృదయకములం నిద్రసంగమాదులకు అక్కడనేవుద్ధరించెను ఆలోనికళయందే ఝుంకారమయినానాదము ఓంకారమునకు పరమవశమైననిశ్శబ్దం నిష్కళేతానాయనా విరాడ్విశ్వబ్రంహ్మము ఇతనేపరమబ్రంహ్మము యితనేవిశ్వకర్మ॥ అక్కడపంచశక్తులకువివరము॥ యరుపుఆదిశక్తి తెల్పుయిశ్చాశక్తి నల్పుక్రియాశ్శక్తినుసీలమైనపాపెజ్ఞానశ్శక్తిఆపాపమధ్యనువెలిగెకళెపరాశక్తి ఆకళలోనిష్కళతానాయనా పరబ్రంహ్మము అక్కడరేచకపూరకాదులకు వివరం రేచకంయరుపు,పూరకంతెల్పు, కుంభకంనలుపు, సూచికం సునీలమైనపాప ఆపాపమధ్యవెలిగె కళెపరాశక్తి ఆకళలోనిష్కళేతానాయనా విరాడ్విశ్వబ్రంహ్మము.। అక్కడమండలత్రయాదులకువివరము॥ నల్పుఅగ్నిమండలము, ఆబిందువెసూర్యమండలము, ఆలోసర్వమండలమగుపడేదె చంద్రమండలమ్ము, ఆలోనిష్కళెయరుకామరుపు యెరుకేతానాయనా॥ శ్రు॥ విశ్వంనారాయణుడు తత్వరూపకమె సచ్చిదానందాదులు యీసచ్చిదానందాదులు యెట్టివనిన॥ యిందుగలడందులేడని సందేహమువలదుచక్రి సర్వోపగతుండెందెందు వెతకిచూచిననందందేగలడు దానవాగ్రణివింటె॥

అనిప్రహలాదుండు సర్వము యెక్కడచూచినా అక్కడనెసచ్చిదానంద స్వరూపమయి నిండియున్నాడని చెప్పబడియున్నది, గనుక యీప్రకారముగా విరాడ్విశ్వకర్మయొక్క కళేకదా స్వరూపబేధములుగా ప్రకాశిస్తూవుండెను. శ్రు॥ అంతర్బహిశ్చతత్సర్వం వ్యాప్యానారాయణస్థితః॥ । అంతర్బహిశ్చతత్సర్వం వ్యాప్యావిశ్వకర్మణః॥ పిపీలికాదిబ్రంహ్మ పరియంతరమున్న జంగమస్థావరాదులయందు వ్యాపించియుండెను. సత్తుచిత్తుఆనందములకువివరము॥ సత్తుఅనగాతనలోవెలిగేదీప్తి సత్తుబిందువనె పాపబాహ్యమందు అగుప

డెవస్తువులన్ని చిత్తు అనిత్యమయినచిత్తు ఆనేబిందువయందు నిరంతరంఆగుపడె పేరుగల వస్తువలన్ని మిధ్యగాయని నిష్కళజ్యోతిస్వరూపం నీవునీవుండేదె ఆనందం. అక్కడపదత్రయాదులకువివరం॥ త్వంపద ప్రకాశమానమైన తేజస్సుతత్పదమనెబిందువె అసిపదం. అక్కడనాదుబిందుకళలకువివరము॥ పయినాళమందునాదం ఆనీలంలోను నీలమయినాబిందువేపాప ఆలోకశితానాయనా పరబ్రంహ్మం అక్కడానాళ్ళకువివరం ఇడాయడమభాగం శివస్తానం కుడిభాగంపింగళ నడ్మినాళం సుషుంన్నయిదిగాక నిత్యమార్గంయెమంటె పైనలువు యడాసునీలంఅయినాపాపెపింగళఆనదుమవరిముల్లువంటిసూక్ష్మరంధ్రం. అదే జగజ్యోతియైసర్వపరిపూర్ణమైవెలుపలలోపల ప్రకాశిస్తూవున్నదే సూక్ష్మరంధ్రం అదేవిరాడ్విశ్వకర్మ॥ కం॥ విత్తుబ్రమింగ్గనేనివృద్ధిగానేరదు విత్తుబ్రమింగకున్న వృద్ధియాను విత్తువిశ్వకర్మవివరించిచూడరా విశ్వదాభిరామవినురవేమ॥

శ్లో॥ ఓమిత్యేకాక్షరంబ్రంహ్మం బిందురూపప్రకాశగొత్తు బిందురూపస్తితెనాత్మా బ్రంహ్మత్వంచ్చకరిష్యతె॥ యీప్రణవమేవిశ్వబ్రంహ్మము యితనీబిందువె॥ ఆత్మానామేకసంభూతం అనియున్నప్రకారం సర్వాత్మలయందు నిండియున్నపరాత్పరుండయిన శ్రీవిశ్వకర్మయితనేకదా. కం. లోకంబులులోకేశులు లోకస్తులుదెగిన తుదినలోకంబగు పెంజీకటికవ్వల నెవ్వాడేకాకృతి వెలుగునతనినేశేవింతుం॥ తా॥ లోకంబులుఅనగా త్రిలోకములు మొదలుకొని చతుర్దశభువనంబులు లోకేశులుఅనగా త్రిమూర్తులున్నూ లోకస్తులు పెద్దలయినటువంటివారలున్నూ యోగులున్నూ తెగినతుదిఅనగా యిట్టిమహానీయ్యులందరు నలోకంబగు అట్టిలోకంబును మించ్చినపెంజీకటి అతిమహాగాడాంధమయినటువంటిది కవ్వల అనగా యింకాఅంతకుపైన నెవ్వాడేకాకృతి వెలుగుతువున్నటువంటి వాడుయెవడో నతనినేశేవింతుం॥ •అని యీప్రకారము గజేంద్రుండు నిరామయనిర్వికల్పమయివున్న స్వయంప్రకాశుండయిన పరాత్పరుండయిన శ్రీవిశ్వకర్మను అనేకస్తోత్త్రంబుచేశి కృతార్థుండాయెను.

గీ॥ వీర్యమెడలినవెనుక వెలదిసుఖమురోత పొట్టనిండినవెనుకబువ్వరోత తత్వమెరిగినవెనుకతగుశాస్త్రములురోత భావభయవిలింగ్గభావలింగ్గ॥

శిఖాపంచమసూన్య చక్రాలకువివరము। నీలముతోకర్యాగవర్ణం యీకపిలవ

ర్ణం ధూమ్రవర్ణం తామ్రవర్ణం యీమూడుశూన్యచక్రాలు। నదుశ్చష్టంన జీవంచ శివశ్యాపరమాత్మనః అనియోబీజసంయోగంచ తన్మలింగాప్రభూజరయే త్తు నమంరెండుజీవులు శివ రెండు శిముడు య అయిక్యపరచేమాత్ముడు యిది పంచాక్షరికిఅనుభవము శివజీవరూప మేకమాయోరా తాను శివుడన్న యెరుకే లేనిదాయెర శివనామపదమూలుచింత్తానీజంబైతె శివజీవరూప మేకమాయెత తానుశివుడన్న యెరుక లేనిదాయెరా॥

షడ్చక్రసహస్రార వివరణచక్రము.

ఆధారచక్రము గణపతి	స్వాధిష్టచక్రము. బ్రంహ్మరాజసగుణము.	మణిపూరకచక్రము. విష్ణుసత్వగుణము.

అనాహతచక్రము. శిముడుమనోగణం	విశుధచక్రంజీవ త మోగుణను.	అగ్నయచక్రం జీవగణం	సహస్రారంక మలంకిరణంలు

ప్రణవపంచాక్షర అనుభవవివరణ చక్రము.

ఓంకారం విశ్వకర్త్ర	పంచభూతాత్మ్కా	ఓం
నకారం మనుబ్రంహ	దశేంద్రియ	న
మకారం మయబ్రంహ	మనోపాభ్యాం	మః
శకారం త్వష్టబ్రంహ్మ	బుధినాయకం	శి
వకారం శిల్పిబ్రంహ	దశవాయువ	వా
యః కారం విశ్వజ్ఞబ్రంహ్మ	త్రిగుణంభవేత్తు	యః

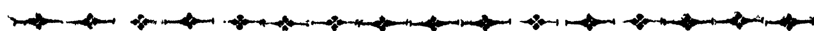
జీవేశ్వరఘుట్టవిచారము ప్రకరణము.

టీక-కలశాంబుదములంకలశ ఘట్టమును అంబుదములంమేఖమును తద్గత జలములశా ఆఘటమేఘ నిష్టములయిన జనములన కడద్రోయం త్యజింపగాను ప్రతిబింబములు లేనందునఅఖండమై భాగింపరానిదై ఒకటియై ఎకమైఇంస్మల నుండు అన్నిచోట్ల నిండియుండును.

తా-కడవయందుండు జలమును త్యజింపగా అకడవయందును మేఘయుసంచుండు నీళ్ళయందుప్రతిఫలించిన ఆకాశప్రతిబింబములు లేనందున ఆకాశముఆకారములేనిదియును భాగింపరానిదియును ఎకమైనదియునునై అన్నిచోట్ల సర్వవ్యాపకమైన అంతర్వ్యాపకమైనపరంపరాత్పరుడయిన ఆవిరాడ్విశ్వబ్రహ్మము సచరాచరజంగమస్థావరాదులయందు నిండియుండుననితాత్పర్యము.

సీ. త్రాడుభుజంగమై స్థాణువపుషుడై రాజిల్లుశుక్తికరజితమగుచు । మరుమరీచకలునిర్మలసలిలంబులై తోడగిమిన్నశితమైతోచుపగిది । నద్వయామలసచ్చిదానందమయుడనైతగునేనుమిగులవెద్దానివలన । దోలుతననజడదుఃఖాత్మకములైన జగములైకనుపింతుజనులకెల్ల । దృఢతరాద్వైతవిజ్ఞానదృష్టిచేత । పండితులుపూర్ణనిర్గుణబ్రహ్మమయుడ నైననునుగాంచినంతనెయ్యదియభావ మగు నదీయ్యా నూమదీయ్యామాయాతమంబు॥

టీ- త్రాడు, రజ్జువు, భుజంగమై, సర్పమై, స్థాణువు, ఆకులు, కొమ్మలులేనిచెట్లు, పురుషుడై, మనుష్య, రాజిల్లు, శుక్తిక, ప్రకాశించునట్టి, ముత్యపుచిప్ప, వెండియై, మరుమరీచికలు, ఎండమావులు, నిర్మలసలిలంబులై, తేటనీళ్ళయి, తోడరి, పూసికతో, మిన్నుఅకాశము, అశితమయి, నల్లనై తోచునగిదింకనబడునట్లుగా, అద్వయుడనై, అద్వయ, తనకంటె, వేరులేనిఅమలనిర్మలమైనసత్, అవస్థాత్రయమునందు నశింపనిచిత్, సాధనానంతర నిరపేక్ష, స్వయప్రకాశమగుజ్ఞానమును, ఆనందనిత్యనిరూపాధిక నిరతిశయ, సుఖమునుమయుండనై స్వరూపముగలవాడనై . తగునేను ఈచెప్పబడిన లక్షణములుగలిగి, వెలుగుచున్న, నేనుమిగులమిక్కిలి, ఎద్దానివలనక్, ఏమాయవలనతొలుతక్ మొదలుజనులెల్ల మనుష్యులకందరికిని అసలైన అసత్, అసత్యమును, జడ, అజ్ఞానమును, దుఃఖస్తోకము, వీనిరెుుక్క, ఆత్మకములైనరూపములైన, జగములైలోకములయికనుపింత్తుంకనబడుదునో, పండితులు, విద్వాంసులుదృఢచేతక్, దృఢతర, అతిదాఢ్యమైన, అద్వయుతఅఖండమై, విజ్ఞానదృష్టిచేతక్, అనుభవజన్యజ్ఞానదృష్టిచేత, పూర్ణడం, పూర్ణిసమగ్రమయిననిర్గుణ త్రిగుణాతీతమయిన బ్రహ్మమయుడం మయబ్రంహ్మమునుస్వరూపిని అయిననన్నుం అయినట్టి నన్నుంకాంచ్చినంత్తం దరిశించ్చినమాత్రముననె ఎయ్యది ఏమా అభావమగుక్ సూన్యమగునో మదీయ్యామాయాతమంబ్బు మదీయ్యా నాసంబంధమైమాయ అనసోప్పానోప్పక్ అ

జ్ఞానము నెపు తమంబు చీకటి అదియను అదెసుమా అనియీప్రకారము మయవి శ్వబ్రంహ్మర్షైన శ్రీరామమూర్తి శీతాదేవితో సర్వంనామహిమయని బోధించియి ట్లనియె. కం॥ మాయాప్రతిబింబును మాయ ధిష్టానపరమ మాయయుగూడన్ మాయాతీతుౖన యీశుడు మాయకుడగునతడు బ్రంహ్మమయుడైయుంటం.

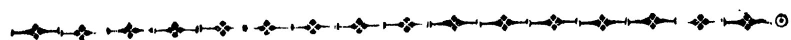
శ్లో॥ రూపంరూపం ప్రతిరూపోభభూవ అనికఠోపనిషత్ వాక్యరీతిగానున్న కం॥ మాయాప్రతిబింబములు నామాయయనిబోధించుచున్నాడు వోయినుగుణోత్త మా యింకాయీమయవిశ్వబ్రంహ్మ దశావుతారములు ఎత్తినవృత్తాంత్తమంత యుజెప్పుచున్నాన వినుమనియిట్లనియె.

వ ఇట్లుశుధసత్వప్రధాన మాయోపాధీకుండును సర్వేశ్వరుండునయిన నేనున్నా వశకృతమాయుండనగుటంజేశి జగంబ్బులూసృజియించ్చి తద్రక్ష ణంబుకోరకు దొల్లిమత్స్యకూర్మ వరాహనారశీంహవామన పరశురామావతారం బులుధరయించి దుష్టనిగ్రహశిష్టానుగ్రహంబుగావించితిని యిప్పుడు శ్రీరామరూపంబు చెనవతరించి రావణకుంభకర్నాది రాక్షసుల సంహ్వరించి భూభారంబునివా రించి సింకక్రినిటమీదట బలరామకృష్ణ బౌకలికరూపంబులనే నవుతరింపగల వాడ నాచరిత్రంబులు లోకత్రయపవిత్రంబులు ధవలతాలమిత్రంబులయి యొ ప్పుననిచెప్పి పెండియు॥

అనిమయుండయిన శ్రీరామమూర్తి శీతాదేవికిబోధించ్చిన వినిమరల శీ తాదేవియోమో విన్నవించినదాయెను.

గనుక వోయిభక్తజనోత్తమా శ్రీవిరాట్ పురుషుండైన శ్రీరాములవారికి కే వలం, కులగురోదేవతాచార్యా అని యున్నది. గనుక కులగురువులైన వర్న బ్రహ్మయును రేగురువిశ్వబ్రాహ్మణులను తమమనోభీష్టంబువలన షోడచో పచారపూజలు జేయున్నట్లుగా నాగరఖండమను గ్రంథదృష్టాంతర మగుపడు తూ వున్నది యనిన శిష్యుండిట్లనియె, స్వామి ఋషిశ్రేష్టులను సప్తమహాఋషుల నే తెలియబడుచున్నది. వారలెవ్వరనిన, గురు స్వామియిట్లనియె, భూఋషి, భువఋషి, సువఋషి, జనఋషి, తపోఋషి, సత్యఋషి, భర్గోఋషి, వీరలె సప్తమహాఋషు లనంబడుదురు.

అనియీప్రకారము మయవిశ్వబ్రహ్మ వృత్తాంతమంతయు వింటివిగ దా యనిన శిష్యుండిట్లనియె. దేవా పంచబ్రహ్మల వృత్తాంతమంత దెల్పితిరిగాన సంతశించితిని. ఇట్టి మహానుభావులైన పంచబ్రహ్మల వంశమందు వుద్భవించిన విశ్వబ్రాహ్మణులకు యీ కలియుగం మొదలుకొని అయిదువేల సంవత్సరములనుంచి భూషణయును లేక తిరస్కారంబును గలిగియుండుటకు యేమి కారణంబు, యీవిశ్వబ్రాహ్మణులకు పంచాననంవారనె నామాంకితము యెటువలెవచ్చెనో దెల్పుమని వేడిన సద్గురుస్వామి యిట్లనియె. సీ. పంచాననోద్భూతపావకజ్వాలలు భూరినభోంతరమెల్ల భూరితముగ। పంచాననుడనగా పంచభూతములసృజియించినటువంటివాడె విశ్వకర్మ। ఆ పంచభూతములనగా పృధివి పంచకమున్ను వాయుపంచకమున్ను। యీపంచభూతములనైఅయిదు తత్వములు యిరువదయిదుతత్వములు ఆయెను। గనుక యిందువలన యీ విశ్వకర్మ। పంచముఖోద్భవులు పంచబ్రహ్మలౌటవలన। యీ విశ్వబ్రాహ్మణులకూ పంచాననంవారని జప్పనాయెను। గనుక యీ విశ్వకర్మను పంచాననుడనే చెల్లును॥ మరియు యీ కలియుగను అయిదువేల సంవత్సరములు జరుగబోయ్యేవి దెల్పెదను వినుమా॥ శ్లో॥ అసత్యంపక్షపాతంచ। నిర్మలాత్మంచపంచక। జ్ఞానద్రోహి శృతిద్రోహి। యేతేబ్రహ్మంచపాతకః॥ తా॥ అసత్యమున్ను పక్షపాతమున్ను నిర్మలమైనజ్ఞానులను వంచనద్రోహమున్ను శృతులకు అర్థమును భేదించి చెప్పుటయును యుగమహాత్మ్యమువలన శూద్రసేవారతులై వర్తింతురనిన్ని సురతాపేక్షకులై వర్తింతురనిన్ని అనగా వేశ్యాసంభోగపురుషులై వర్తించుదురనిన్ని। సురా। కల్లుత్రాగి మాంసభక్షణాదులు చేశి కులములం గెరుపుచుందురనిన్ని। శూద్రులకు శేవారతులై అనగా శూద్రులకు శుశ్రూషలు జేయుచుందురనిన్ని యీలాగు జెప్పబడియున్నది। ద్వాపారయుగ అంత్యమున కలియుగప్రవేశమున॥ బహుకాలమునకు॥ శృ॥ వ్యాసోలుబ్ధకసంభూతో। వశిష్ఠోపూర్వశీసుతః। అనియున్న శృతి అనుకూలము గాతి గా। లుబ్ధకసంభూతుండైన వ్యాసులు జన్మించి మయవిశ్వబ్రహ్మ వంశసంభవులైన యొక మహనియ్యుని వద్ద చేరి। ఆ మహానుభావునికి ద్వాదశవత్సరములు శుశ్రూషను జేయుచు వేదశాస్త్రపురాణములన్నియు శృతి స్మృతి యితిహాసములన్నియు గ్రహించి। యీ మహానుభావుని కరుణవలన మంత్రోపదేశమును అయి తాను పరిపూర్ణభావమును జెంది తదుపరి। తాను అకృత్యమార్గము జాయిదలంచి। పంచవేదములను చతుర్వేదములనిన్ని। పంచమూర్తులను త్రిమూర్తులనిన్ని। తానుగ్రహించిన యితిహాసములన్నియు మారుపాటు చేశి! తనవిప్రశ[illegible]ను యుక్తిప్రయుక్తిగా సంధిసంధులయిమిడ్చి॥ బ్రహ్మజ్ఞానంతు బ్రాహ్మణః। అనియుండుటవలన తాను బ్రహ్మజ్ఞానము జెంది తాను బ్రాహ్మణుండననె భావమును వహించకొని తానుతపస్సు జేయుచుండెను। తనగురువులైన మహానుభావు[illegible] తపస్సు జేయుచున్న వ్యాసుడను

జూచి నీవు అఘోరమైన తపస్సు చేయుట యేమి కార్యమని యడుగగా ఆవ్యాసులు సంతోషభరితుడై నాకు వక వరము నిమ్మని యడిగెను. ఆ వరమును వాగ్దత్తముగా తీసుకొని తాను తపస్సు చాలించి తాను చేశిన వ్యాసప్రోక్తమును నటుల చేశిన మారు పాటు యెతిహాసములన్నియు నాకు పూజితము జరుగునటుల వరము నిమ్మని కోరెను॥ అతను విప్రశబ్దమును యిమిడ్చిన శృతి స్మృతి యేతిహాసములన్ని జూచి ఆశ్చర్యంబునొంది సరే కానిమ్మని వరమును వాగ్దత్తముగా యిచ్చెను॥ శ్లో॥ వ్యాసప్రోక్తం మయాదత్తం। విప్రాసర్వత్ర పూజితః॥ కలౌ పంచసహస్రాణి। జాయతె వర్ణసంకరః॥ అనియున్న పరమామ్నాయము కీతిగా। అతను చేశిన వ్యాసప్రోక్తమును। ఆవ్యాసులకు దత్తము యిచ్చెను। యీదత్తమును యట్లాయిచ్చెనంటే। విప్రాసర్వత్ర పూజితః। సర్వలోకులచాత విప్రులు పూజింపబడుదురనెను। అదియంతవరకు యనిన। కలౌ పంచసహస్రాణి। కలియుగము ప్రవేశము మొదలుకొని అయిదువేల సంవత్సరములు పూజితము జరుగుననెను। తదుపరి జాయతె వర్ణసంకరః॥ శ్లో॥ కలౌ పాపేనిసంప్రాప్తె। ధర్మ్మహ్రాసో భవిష్యతి। యాతేత్వబ్దసహస్రాణాం। పంచకేపాపినోజనాః॥ చండాలప్రచురం యాంతి యాంతిబ్రహ్మ ద్విషోబలం। బుద్ధిభ్రంశోద్విజాతనాం విద్యాకర్మ్మాది సంక్షయః॥ శాస్త్రశ్చాపాషండవాశ్చ శిష్టాచార వినాశనం। దుర్భిక్షమవ్యనావృష్టి ర్బహూనోత్పాతదర్శనం। సూర్యాది గ్రహగోళానాం। గతిగ్నాష వ్యసంభవః। గంగామాహత్మ్యహనీశ్చ! శూద్రోపనయనాదికం॥ కుండగోళకసంతానం। మద్యమాంసపరిగ్రహః- శివకేశవనిందాచ। శ్రాద్ధాదీనాం విపర్యయః॥ ఆచార్యగురుదికాచారః। పురోతోవిసర్జనం। పరనిందాపరస్వత్వం। పరదారపరిగ్రహః! స్త్రీణాంపునర్వివాహశ్చ శూద్రసన్యాసలక్షణం। దేవతామహిమాలోపో వేదాధ్యాయనవర్జనం। వృద్ధతాంమంత్రతంత్రాణాం మతవాదదురగ్రహః। సముద్రయాణం విప్రాణాం। కలిదోషాద్భవిష్యతి॥ ఇత్యాది శృతి సంగ్రవచనఫలములును మరియు శ్రీనారదపురాణాంతర్గతంబు నారద ప్రభావె॥ శ్లో॥ కలౌ త్వబ్ద సహస్రాణి యావత్పంచగతానిచ। ధర్మ్మోనష్టః కస్మిన్నష్టే। జాతోఘరావర్ణసంకరః॥ బహూన్యదుష్టపూర్వాణి। శిల్పానిపివిధానిచ। చతుష్షష్ఠిబందుస్పృష్టం। మహామారసముద్భవం॥

అనియున్నదిగనుక యీబృహన్నారదీయోక్త ప్రకారము కలియుగం అయిదువేల సంవత్సరములు వ్యాసవరంబుచేతనే యీదశ విప్రులనెద్వజులందరున్నూ వేదపాఠకులై వర్తింపుచుండిరి॥ గనుక యింకా వక వుపమానం జెప్పుచున్నాను వినుమని యిట్లనియె॥ విపినందు నొకర్కకపివీరుడు బోయి ప్రాణరక్షకై। కపి వుదకంబులు జూచి। వుదకంబులు త్రావి యాకపింవధించి। కపియుదరంబుచించి। యుదరంబులో వుదకంబులు నించుకపోయెనకర్కటా। కపటికి జేసినట్లు వుపకారము కీడగుయెన్నిభంగులం॥ వకనరాధముడు వకయాత్రామార్గము వెళ్లుతూవుండగా। యీమానవుడు దాహంబుగొని కొంతదూరంబుబోయి దా

హంబునకు నోర్వజాలక। ఆచ్చటవక వనాంతరమునకు వెళ్లి యాచల్లదనంబున
బరుండివుండగా। యచ్చటనున్న కపిసేనలో సుగుణముగలిగిననొక కపిజూచి
యీమానవుండు దాహంబుగొనియున్నాడని। భావించుకొని। యామానవునకు
తనసౌజ్ఞచేత నుదకంబులుజూపెను। అంతట యామనుజుండు యాకూపంబునకు
వెళ్ళి స్నానంబుజేసి దాహంబుదీర్చుకొని యచ్చట నాలోచించుకొని। యాక
పింపధించి। యాకోతిపొట్టచించి। తిత్తిగాజేసుకొని। యాతిత్తిలో వుదకంబులు
నించుకొని పోయెను నకర్కటా। కపటికిచేసినట్టి వుపకారముకీడగు యెన్నిభం
గులం॥ అని॥ తద్వతుగనె మయవిశ్వబ్రహ్మ వంశజుడైన మహానుభావుని వద్ద
ఆవ్యాసులుచేరి। అతనికి ద్వాదశవత్సరములు శుశ్రూషలుచేసి। సకలశాస్త్రము
లన్నియుగ్రహించి। యామహానియ్యనిచే కారణంబునుదీసుకొని యావరబలము
చేతనింతవడంబడికె జాయబూసెను॥ గనుకవోయి శిష్యోత్తమా మరియొకవృ
త్తాంతము దెల్పుచున్నాను వినుమని యిట్లనియె॥ కైలాసమునుంచి పార్వతీపరమె
శ్వరులు భూసంచారమునకువచ్చిన సమయములో। శ్వేతబీజరాక్షసుడున్నూ రక్త
బీజరాక్షసుడున్నూ కైలాసంబునకేగి యాకైలాసగిరిపర్వతంబును నాక్రమించి అ
చ్చట శింహాసనాశీనులై యాకైలాసపట్టణంబునేలుచున్న సమయంబునయిచ్చ
ట భూలోకమునుంచి పార్వతీపరమేశ్వరుడు కైలాసపట్టణంబునకు వెళ్ళగా అచ్చ
టా పట్టణంబు ముట్టడిగొనియున్న రాక్షసులున్ను నాయకత్వము వహించిన శ్వేతబీ
జరాక్షసుడున్నూ రక్తబీజరాక్షసుడున్నూ మరకొందరు రాక్షసబలముచే యుద్ధంబు
జాయబూనిరి॥ అట్టిసమయమున సచ్చిదానందమయుండైన శ్రీహరివచ్చి యచ్చ
ట యుద్ధరంగంబునుజూచి ఆశ్చర్యంబునొంది తనమాయావిశేషంబునా యారాక్ష
సులనందరిని వోడింపజేసి శింహాసనాశీనులైన రాక్షసులయిద్దరినిబహుప్రయాస
గావిడిపించి యాకైలాసంబును యీపార్వతీ పరమేశ్వరునకు మరలపట్టాభిషే
కంబుగావించి యామయవిశ్వబ్రహ్మయగు శ్రీహరితననైకుంఠంబునకేతెంచెను॥
గనుక వ్యాసమునితీసుకున్న వరబలముచేత యీకలియుగము అయిదువేలసం
వత్సరములు దశవిప్రులె కలయుగపంచ సహస్రములున్ను ప్రపంచికపూజ్యు
లైవర్తింపుచుండిరి యందువల్లననగా యీకలయుగ పురుషుడు మనుచక్రవర్తియై
క్షత్రియధర్మము లేనందువలన॥ కం॥ దినదినములు ధర్మంబులు। ననయముధరన
డగిపోవునాశ్చర్యముగా। వినువర్ణచతుష్టములో। నెనయుగధనవంతులైన నేలు
ధరిత్రీ॥ అనియున్నదిగనుక। యీకలిపురుషుని మహాత్మ్యమువలన యీకలయు
గము యెంతదుష్కృతములు జరుగుచున్నవో అద్వైపకారముగా పంచబ్రహ్మల
వంశోద్భవులైన విశ్వబ్రాహ్మణులు మూర్తివంతములుతగ్గి సంకల్పశుద్ధియుండీ
లేనట్టుగా ప్రత్యన్న వేషధారులై యుండిరి మరియు॥ శ్లో॥ కృతయుగె మనః సిద్ధ
త్రేతాయాం దృష్టిరూపంద్వాపారే మంత్రసామర్థ్యం। కలయుగె కరసాధనః॥
అనియుండుటవలన। వెనుకగతించిన యిరువదియెనిమిది మహాయుగంబులన్న
యీ ఆపిరాడ్విశ్వకర్మవలనయున్ను పంచబ్రహ్మలవలనయున్ను చతుర్దశ

మనువులవలనయున్న ప్రపంచికంసృష్టిస్తితిలయపోషకర్తృత్వములు కొన్ని
యుగంబులలో సంకల్పశుద్ధిచేతనున్నూ। కొన్నియుగంబులలో మనశ్శుద్ధిచేతను
న్నూ కొన్నియుగంబులలో దృష్టిచేతనున్న కొన్నియుగంబులలో మంత్రసా
మర్ధ్యతచేతనున్న సృష్టిస్తితిలయపోషకర్తృత్వములు కమ్మనియంటేఆయను
కలియుగె కరసాధనా। అనియున్నది గనుక। యీకలయుగంఅయిదువేలప
న్నెండు సంవత్సరములు కరసాధనా। చేతులతోజాయవలసివచ్చెను ॥ శ్లో॥ మ
నూనాంలోహకర్మాణి। మయూనాందారుకర్మాణిత్వష్టాకాంస్యకర్మాణి। శిలాకా
రంతుశిల్పిభివిశ్వజ్ఞస్వర్ణకర్మాచపంచబ్రహ్మమయింజగత్తు॥అనియున్నశ్లోకా
నురీతిగాకలయుగప్రవేశముమొదలుకొని పంచసహస్రద్వాదశవత్సర పరియం
తం। మనుసంతతివారలు యినుముపనియును మయుసంతతివారలు దారుపనియు
ను। త్వష్టసంతతివారలు తామ్రమూదపాత్రలును శిల్పిసంతతివారలు శిలావిగ్రహ
పనియును విశ్వజ్ఞసంతతివారలు స్వర్ణాలంకారం మొదలుకొని మాంగల్యము
లును నివియన్నియు యీకాలానుకూలరీతిగానే చేతులతో చాయడమౌతూ యు
న్నది॥ మరియు॥ మయువిశ్వబ్రహ్మరూపైన శ్రీవిష్ణుమూర్తి పునహ అవతారమెత్తి
వచ్చినపిమ్మట॥ కం॥ భగవంతుండగు విష్ణువు। జగములకెవ్వేళ రాక్షసనభగ
లుగుం।దగనెవ్వేళలగడయక। యుగయుగమునబుట్టికాచునుద్వ్యమలీలన్ ॥ దుష్ట
నిగ్రహ శిష్టపరిపాలనంబుకొరకు శబలగ్రామంబున దేవమయుండైన విష్ణుయ
శుండగు దేవబ్రాహ్మణునకు పుత్రత్వంబునొంది। దేవతాబృందంబులు నిరీక్షిం
ప। దేవదత్తఘోటకారూఢుండై। దుష్టమ్లేచ్ఛజనంబుల దనమండలాగ్రంబు
న ఖండీభూతులంజేయునప్పుడు ధాత్రీమండలంబు। విగతమ్లేచ్ఛజనమండలం
బై। తేజరిల్లునంత నరులు దేవమయుండైన విష్ణుమూర్తి ధ్యానపూజాది విధా
నాసక్తులై నారాయణ పరాయణులై వర్తిల్లెదరట్టి కల్యావతారంబున నిఖలధ
న్యులయ్యెదరంతట కృతయుగధర్మంబు నడచుచుండును। చంద్రభానుర శుక్రుడు
గురువులేకరాశిగతులైనపిమ్మట కృతయుగంబైతోచు। రాజగతవర్తమానకాలం
బులు భవజన్మంబుమొదలు పంచానశాధికోత్తర శతసహస్రహాయనంబులయి
నందాభిషేకపరియంతంబునుండునంతట నారాయణుండఖిలదుర్జనరాజధ్వం
సంబుగావించి ధర్మంబునిల్పి వైకుంఠనిలయుండగునని జప్పబడుచువున్నది॥ వో
యిసుగుణోత్తమా వినుమని యిట్లనియె॥ శ్లో॥ ధృతిక్షమాస్తేయం। శౌచమింద్రి
యనిగ్రహంధీర్విద్యా సత్యమక్రోధో। దశకంధర్మలక్షణం। దశలక్షణానిధర్మ
స్యా।యవిద్వాంసమధీయ్యతె। అధీత్యా చానువర్తంతె। తేయాంతిపరమాంగతిః॥
అనెడిఋనుశృతిరీతిగా॥ శ్లో॥ ఏసత్యంబ్రహ్మసౌచంచ। బ్రహ్మమింద్రియనిగ్రహం
సర్వజీవదయాబ్రహ్మ।యేతేబ్రాహ్మణలక్షణం॥యిట్టిధర్మములుయేర్పడికృతయు
గధర్మజరుగబోవుననె భావార్ధము॥ స్వామీ సద్గురుదేవోత్తమా కృతయుగధ
ర్మయాలాజరుగునో తద్రుష్టాంతమెట్టిది దెల్పుమనిన సద్గురుస్వామి యిట్లనియె
వినవోయి శిష్యోత్తమా యీపంచాశతకోటి భూమండలంబంతయు యొకరా

జ్యపట్టాభిషేకం పరిపాలన జాయగలందులకు। నవఖండంతు మేదినీ అనియున్నది గనుక॥ యీభూచక్రమంతయును యేకచక్రాధిపత్యం పరిపాలన జాయగలందులకు ప్రభువు రాగలండనే తోచబడుతూవున్నది. వెనుక గతించిన కృతత్రేతాయుగంబులలో దేవమయుండైన శ్రీవిష్ణుమూర్తి దశావతారములు యేలాయెత్తెనో పునహా కలియుగ అయిదువేల ద్వాదశవత్సరములు వెళ్లినపిమ్మట. శ్రీవిరాట్ పోతులూరి వీరబ్రహ్మంగారు చెప్పిన భూతభవిష్యద్వర్తమాన కాలజ్ఞానములో ద్వాదశాక్షరీ మంత్రమును విచారించగా అయిదువేల ద్వాదశవత్సరములు గతించిన ప్రభవనామ సంవత్సర శివప్రియమైనటువంటి మాసమునంను షోడశకళలు పరిపూర్ణమైనటువంటి పూర్ణిమ వెళ్లినపిమ్మట బ్రహ్మానందస్వరూపుండైన శ్రీవిరాట్పోతులూరి వీరబ్రహ్మంగారు వీరభోగ వసంతరాయుల స్వాముల వారు నే ఆవతారమెత్తి ప్రపంచిక పరిపాలనకొరకు రాగలండని శాస్త్రసమ్మతముగా తెలియబడుచున్నది యిందుకు సందేహంబు లేదు। ఇదితప్పితే హీనజాతివానియింట పుట్టుదుననే వట్టున్నది। గనుక నిజపదవాక్యానురీతిగా శ్రీవీరభోగ వసంతరాయులు మనుచక్రవర్తియై క్షత్రియత్వమును వహించి పంచాశత్కోటి విస్తీర్ణమైన భూమండలంబంతయు పాలించుననే తెలియబడుచున్నది॥ గనుక యిదితప్పదు యిదితప్పదు యిదితప్పదు యిదినిజమని నమ్మినవారు బ్రహ్మానందమును జెందుదురు। ఇది స్థిరవాక్యమనెనమ్మను। నిజపదవాక్యమనెనమ్మను। వెనుకటి కృతయుగపనులు పునహా యిప్పుడె దృష్టమగుపడుచూ వున్నవి। కృతయుగపనులు యేలావస్తాయున్నవో ఆలాగె కృతయుగధర్మం నడపగలందులకు వీరవసంతుడు రాగలండని నమ్మను। సత్యం సత్యం సత్యం వోయిసుగుణోత్తమా నీమనస్సున సంశయమును విడచి దృఢీకృతముగా నమ్మమనిన శిష్యుం డిట్లనియె॥ తదనంతరం బాశిష్యుండు లేచి సాష్టాంగదండప్రణామంబులాచరించి ముకుళితహస్తుండయి ఓసద్గురుస్వామీ తామానతిచ్చిన శ్రీమన్విరాడ్విశ్వకర్మ మనుమయాదుల షడ్విధంబంతయు వింటిని గదా నవఖండంతు మేదిని అను భూచక్రమంతయునుండు వివరణ దెల్పుమనిన సద్గురుస్వామియిట్లనియె॥ విననోయి సుగుణోత్తమా॥ శ్లో॥ ప్రస్టిముష్టిభవేహస్తం హస్తంచత్వారికోధనుః। త్రిసహస్రధనుఃకోశం। కోశంచత్వారియోజనం। సహస్రయోజనం దేశం। దేశంచత్వారిమండలం। సహస్రమండలంఖండం। నవఖండంతు మేదిని॥ తా॥ ఆరుపిడికెళ్ళు- వకహస్తము - అనగా వకమూర - యిటువంటిమూరలు నలుబదిఅయితె- వకధనస్సు యిటువంటిధనస్సులు మూడు అనగా మూడువేలుఅయితె వకకోసు। యిటువంటికోసులు నాలుగుఅయితె - వకయోజనము యిటువంటివెయ్యి ఆమడలయితె వకదేశియ్యము। అనగా యిటువంటినాలుగు దేశియ్యములుఅయితె। వకమండలం అనగా నలుబది ఆమడ. యిటువంటి వెయ్యమండలములుఅయితె- వకఖండము యిటువంటిఖండములు తొమ్మిదిఅయితె వకమేదిని అనగా యీభూచక్రమంతయునుండు నిర్ణయము॥

శ్రీ పంచాశత్కోటివిస్తీ

మనువిశ్వకర్మశతకోటి భూమండలము.	మయవిశ్వకర్మ శతకోటిభూమి.	త్వష్టవిశ్వకర్మ శతకోటిభూమి.
భరతఖండము.	ఇంద్రఖండము చరుఖండము.	గభస్తిఖండము నాగరఖండము.
భారతవర్షము.	కింపురుషవర్షము. హరివర్షము.	ఇలావృతవర్షము రమ్యకవర్షము.
జంబుద్వీపము.	ప్లక్షద్వీపము	కుశద్వీపము.
భూఋషి.	భువఋషి	సువఋషి.
భూలోకము. భువర్లోకము.	సువర్లోకము. జనలోకము.	తపోలోకము.
అతల. వితల.	సుతల. ప్రతల.	మహాతల.
లవణసముద్రము. ఇక్షుసముద్రము.	సురాసముద్రము. సర్పిసముద్రము.	దధిసముద్రము:
హిమాచలము. హేమకూటము.	నిషధము. నీలము.	శ్వేతము.
కృష్ణా. గోదావరి.	కావేరి. నర్మద,	సింధు. భాగీరథి.
యీ పంచాశతకోటిభూమియను నవఖండమందుండు		
జలనివాసం ౯ లక్షలు.	స్థావరములు ౨౦ లక్షలు.	క్రిమికీటకాదులు ౧౧ లక్షలు.

శ్లో॥ నర్మదోత్తరదేశేషు। సింహస్థే దేవమంత్రిణి।

మార్తాండే॥ శ్లో॥ భాగీరథ్యుత్తరే తీరే। గోదావర్యాశ్చ దక్షిణే।

బ్రహ్మాండపురాణ॥ శ్లో॥ గోదావరీభీమరథీ। తుంగభద్రాచ వేణికా।
తాపీపయోష్ణి వింధ్యస్యదక్షిణేతు ప్రకీర్తితా॥

౭౨ భూమండలచక్రము.

శిల్పివిశ్వకర్మ శతకోటిభూమి.	విశ్వజ్ఞవిశ్వకర్మ శతకోటిభూమి.	ఐదు శతకోట్ల భూమి.
తామ్రఖండము. వారుణఖండము.	సౌమ్యఖండము. గంధర్వఖండము.	నవ ఖండ ములు.
హైరణ్యవర్షము. కురువర్షము.	భద్రాశ్వవర్షము. కేతువర్షము.	నవ వర్షములు.
క్రౌంచద్వీపము. శాకద్వీపము.	శాల్మలద్వీపము. పుష్కరద్వీపము.	సప్తద్వీపములు.
జనఋషి. తపోఋషి.	సత్యఋషి. భర్గోఋషి.	సప్తఋషులు.
సత్యలోకము.	ఊర్ధ్వలోకము.	సప్తలోకములు.
రసాతల.	పాతాళ.	సప్తలోకములు.
క్షీరసముద్రము.	శుద్ధోదకసముద్రము.	సప్తసాగరములు.
శృంగి.	మాల్యవంతము.	సప్తపర్వతములు.
గంగ. యమున.	సరస్వతి.	నవనదులు.

యినన్భైనాలుగులక్షల జీవరాసుల వివరణ.

పక్షిజాతములు [illegible]౦లక్షలు.	పశువులు ౩౦ లక్షలు. మానవులు ౪లక్షలు.	౮౪ లక్షల జీవరాసులు.

శుభకర్మనకుర్వీత। నిషేధో నాస్తి దక్షిణే। యితి॥ ఉత్తరఖండమున నర్మద ప్రతోద్వాహాదికర్మాణి సింహాసంస్తేనదూష్యతి॥ భాగీరథీతీరము

శ్లో॥ భాగీరథీనర్మదాచ। యమునాచ సరస్వతి। విశోకాచవిహస్తాచవింధ్యస్యోత్తరతస్థితాః॥ తస్మాత్కృష్ణాగోదావర్యాది। నదీనాం వింధ్యస్యదక్షిణదేశేస్థితత్వాదయం దేశోదక్షిణదేశం॥	దక్షిణఖండము వింధ్య పర్వత సమీపమువింధ్య కుత్తరభాగము.

గద్య॥ ఇది శ్రీమద్గురు విరాడ్విశ్వబ్రహ్మ అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండోత్పత్తికారణ విశ్వకర్మ పరాత్పర పాదారవింద జనితమిళిత గళిత మధుర మాధురీధురీణపానచిత్తసంయుక్తధీరుండును చతుర్దశభువన వేదవేదాంగ సంశబ్దశబ్దార్థజ్ఞవిజ్ఞానుండును । స్నానసంధ్యానుష్ఠాన జపతప హోమనిరతుండును త్వష్ట విశ్వబ్రహ్మకులాంభోనిధి చంద్రుండును నగు ఆభువనసగోత్రసన్నిహితత్వష్టా విశ్వరూప త్రిరూప భద్రదత్త పంచార్షేయ ప్రవరాన్విత అఘోర ప్రవర సామశాఖ కాత్యాయనీ సూత్రం సామవేద పారాయణులైన సరస్వతీపీఠాధికర్తలైన శ్రీమద్వజ్రాల రాజలింగయాచార్యగర్భోద్భవులైన స్నానసంధ్యానుష్ఠాన జప తప హోమనిష్ఠాగరిష్ఠులగు ఓం బీజాక్షరము వర్తులాకార హోమ గుండమును నగు మానవయజ్ఞము ప్రణవపంచాక్షర ధ్యాన్న మహనీయులగు శ్రీమద్వేద వేదాంత ప్రవీణులగు నాగయాచార్య గర్భోద్భవుండగు చంద్రయాచార్య ప్రణీతంబగునట్టి దేవబ్రాహ్మణ మహాత్మ్యంబునందు శ్రీమద్విరాడ్విశ్వకర్మ అవతరించుటయున్న యీవిశ్వకర్మవలన మనుమయత్వష్టశిల్పి విశ్వజ్ఞులనే పంచబ్రహ్మలు అవతరించుటయున్న వీరికినుండు గోత్రసూత్ర ప్రవర శాఖల నిర్ణయమున్న యీపంచబ్రహ్మలు జననమైన విశ్వకర్మ సద్యోజాతాది పంచముఖంబులలంకారముగానుండునట్టుల పంచచక్రములున్న యింకాకొన్ని వేదాంతశాస్త్ర సమ్మతముగా శ్రుతి స్మృతేతిహాసోపనిషత్తు సమ్మతముగానుండు చక్రములున్న మొదలైన వేదాంతశాస్త్ర స్కాంద పురాణ నాగరఖండ విద్యారణ్య భాష్యమూల స్తంభ ప్రతిహంశములుంగల ధర్మశాస్త్రంబునంగల మహాత్మ్యము,

సంపూర్ణము.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ.

శ్రీమద్విరాడ్విశ్వబ్రహ్మణే నమః.

10299